

Πάντα τὰ ἔθνη

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΤΟΣ ΛΘ' - ΤΕΥΧΟΣ 153
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
ΜΑΡΤΙΟΣ 2020

ΤΡΑΠΕΖΟΝ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τερώτατε Μητροπολίτα Φαναρίου, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητέ ἀδελφέ καὶ συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Ἀγαθάγγελε, Γενικέ Διευθυντά τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, χάρις εἰη τῇ ὑμετέρᾳ Τερότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ.

Μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης ἐλάβομεν τό ἀπό κη' Ἰανουαρίου ἐ.ἐ., ἀριθμ. Πρωτ. 156, γράμμα τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς Τερότητος, ὑποβαλλούσης ἐπὶ τῆς ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐνισχύσεως τῶν Τεραποστολικῶν Ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἦτοι τῶν Τερῶν Μητροπόλεων Κορέας, Χόνγκ-Κόνγκ καὶ Σιγκαπούρης.

Εἰς ἀπάντησιν, προαγόμεθα ἵνα εὐχαριστήσωμεν ὑμῖν ἐπὶ τῇ ἐνημερώσει συγχαρῶμεν δ' ὑμῖν θερμῶς ἐπὶ τῇ μερίμνῃ ὑμῶν ὑπὲρ τῆς ἱεράς ὑποθέσεως ταύτης, τῇ ἀποδεικνυούσῃ ὅτι εἰς καιροὺς χαλεποὺς καὶ χρόνους οἰκειώσεως τοῦ κακοῦ δέν παύεσθε ὑποστηρίζων ἐμπράκτως τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν εἰς ὅλα τὰ μῆκη καὶ πλάτη τῆς γῆς, προκειμένου σύμπασα ἡ Οἰκουμένη νά γνωρίσῃ τὴν Ὁρθοδοξίαν, ἡ ὁποία δονεῖται ὑπὸ τοῦ μηνύματος τῆς Ἀναστάσεως καὶ ἀναπνέει ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς, καὶ ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς τὴν χάριν, τὴν εὐλογίαν καὶ τό ἄπειρον ἔλεος τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης, διὰ νά διατρέξωμεν εὐσεβοφρόνως τὸν δόλιχον τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

β' Μαρτίου ιζ'

Ἐκ τῆς ἀγάπης
 ἡ ἀδελφὴ ἀγαπητὴ ἐν χειρὶ ἀδελφῶν.

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΕΘΝΟΦΥΛΕΤΙΚΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

Ὁ μέγας οἰκουμενικός πατέρας καί δίδα-
σκαλος τῆς Ἐκκλησίας Ἰωάννης ὁ Χρυσόστο-
μος, διδάσκει μέ τήν ζωή καί τό ἔργο του τήν
ιεραποστολική διακονία πρός ὅλους τοὺς
ἀνθρώπους ἀνεξαιρέτως, χωρίς καμία ἀπολύ-
τως ταξική, φυλετική, γλωσσική ἢ ἄλλη διάκρι-
ση. Μέ τήν διδασκαλία καί τήν πράξη του μάς
πείθει ὅτι ἡ διάδοση τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι
οἰκουμενική καί ὄχι ἐθνική ὑπόθεση.

Στίς διακόσιες σαράντα μία ἐπιστολές του
ἀπό τήν ἔξορία¹, πού ἀπευθύνονται σέ ἑκατό
τριάντα περίπου παραλήπτες (ἐπίσκοπους, πρε-
σβυτέρους, διακόνους, διακόνισσες, μονα-
χοὺς, συνεργάτες καί συνεργάτιδες) εἶναι χα-
ρακτηριστικές οἱ ἀναφορές τοῦ ἐξόριστου ἱε-
ράρχη στήν οἰκουμένη καί ἡ ἀγωνία του γιά
τήν πρόοδο τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου σ'
αὐτήν. Ἀναφέρω, δείγματος χάριν, τίς ἐξῆς
ἀξιοπρόσεκτες ἀναφορές τοῦ Χρυσοστόμου
στήν οἰκουμένη: «...νά προσεύχεσθε πολύ γιά
τήν κατάπαυση τῶν κακῶν πού ἔχουν κυριέψει
τήν οἰκουμένη»². «...γέμισαν τήν οἰκουμένη μέ

τόσα σκάνδαλα»³. «Γι' αὐτό καί ὁ μακάριος
Παῦλος, μολονότι συνεχῶς, ἢ μάλλον πάντοτε,
περιέφερε στήν σκέψη του τοὺς πιστοὺς ὅλης
τῆς οἰκουμένης καί δέν ἄντεχε νά τοὺς ἀφήσει
οὔτε ὅταν ἦταν ἀλυσσοδεμένος οὔτε ὅταν ἦταν
φυλακισμένος οὔτε ὅταν ἀπολογούνταν...»⁴.

1. Περί τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Χρυσοστόμου βλ. Βαρνάβα
Τζωρτζάτου (Μητροπολίτη Κίτρους), Ἰωάννης ὁ Χρυσόστο-
μος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ, Ἀθήναι: 1952, Παν.
Νικολοπούλου, Αἱ εἰς τὸν Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον
ἐσφαλμένως ἀποδιδόμεναι ἐπιστολαί, Ἀθήναι: "ΑΘΗΝΑ",
Σειρά διατριβῶν καί μελετημάτων, 1973, Παν. Γ. Στάμου,
Παραινέσεις πρός Ὀλυμπιάδα, Ἀθήναι: 1985, Ἠλ. Βουλγα-
ράκη (ἀπόδοση κειμένων στήν νεοελληνική ὑπό Κ. Κυριακί-
δη), Ἱεραποστολή ἀπό τήν ἔξορία. Ἰωάννου Χρυσοστόμου,

Ἐξὶ ἐπιστολές γιά τήν ἱεραποστολή τῆς Φοινίκης, Ἀθήναι:
Α.Δ., 1982 καί Στ. Παπαδοπούλου, Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσό-
στομος, τ. Α', Ἀθήναι: Α.Δ., 1999, 171-72.

2. Ἐπιστολή νε', Συμεῶν καί Μάρι πρεσβυτέρους, PG 52,
639.

3. Ἐπιστολή πε', Λουκίῳ ἐπίσκοπῳ, PG 52, 653.

4. Ἐπιστολή 93, Ἀφθονίῳ, Θεοδότῳ, Χαίρεα, πρεσβυτέ-
ροις καί μονάζουσι, καί πᾶσι τοῖς τῆς συνοικίας ὑμῶν, PG
52, 656.

«Καί δέν σέ θαυμάζω», γράφει στόν Παιάνιο, «γι' αὐτά μόνον, ἀλλά καί γιά τό ὅτι, ἐνῶ εἶσαι ἐγκατεστημένος σ' ἓνα χωριό, φροντίζεις γιά ὀλόκληρη τήν οἰκουμένη, γιά ὅσα συμβαίνουν στήν Παλαιστίνη, στήν Φοινίκη καί στήν Κιλικία, γιά τήν ὁποία καί ὀφείλεις νά φροντίζεις περισσότερο»⁵, «... γιά νά σταματήσει τό ναυάγιο αὐτό πού βρῆκε τήν οἰκουμένη»⁶.

Ὁ Χρυσόστομος, ὡς ἀληθινός οἰκουμενικός ποιμένας καί διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι βέβαιο ὅτι ποτέ δέν ἔθεσε ὡς κριτήριο τῶν ἱεραποστολικῶν του ἐπιλογῶν ἐθνοφυλετικά κριτήρια. Ἐχοντας ὡς πρότυπο, ὅπως ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, τήν διδασκαλία καί τό παράδειγμα τοῦ Παύλου: «Ἐγώ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων τόν Παῦλον οἶδα διδάσκαλον. Ὅταν Παῦλον εἶπω, Χριστόν κηρύττω· αὐτός γάρ ἦν ὁ ἐν Παύλῳ φθεγγόμενος, κατά τό εἰρημένον· *Εἰ δοκιμήν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοί λαλοῦντος Χριστοῦ*»⁷, ἡ καθημερινή μέριμνά του ἦταν «ἡ μέριμνα πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν» (Β' Κορ. 11,28), *Βαρβάρων καί Ἑλλήνων*. Ὁ Χρυσόστομος ἐπαινεῖ τούς ἱεραποστόλους καί παραλληλίζει τό ἔργο τους μέ αὐτό τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, οἱ ὁποῖοι, παρά τίς κακουχίες καί τά δεσμά τους, δέν ἔπαυαν «νά φροντίζουν καί γιά τήν οἰκουμένη ὀλόκληρη». Κατά τόν ἴδιο τρόπο καί σεις, συμβουλευεῖ τούς ἐπίσκοπους, πρεσβυτέρους καί διακόνους, τούς φυλακισμένους στήν Χαλκηδόνα, παρ' ὅλα τά δεσμά σας, πρέπει «νά δεῖ-

χνετε πύο μεγάλη προθυμία καί νά φροντίζετε κάθε μέρα γιά τίς Ἐκκλησίες τῆς οἰκουμένης...»⁸.

Ἐξ ἀφορμῆς δέ τῆς ἀναθέσεως ἐκκλησιαστικῶν διακονημάτων στούς Γότθους καί γιά νά διαλύσει προκαταλήψεις πού προφανῶς εἶχαν κάποιοι ἀπό τό ἀκροατήριό του, ὁ Χρυσόστομος ἔλεγε μέ ἰδιαίτερη καύχηση ὅτι ἡ παρουσία τῶν «βαρβάρων» εἶναι γιά τήν Ἐκκλησία «κόσμος», «καλλώπισμα» καί «δυνάμει ἀπόδειξις»: «Ἄς μή θεωρεῖ λοιπόν κανεῖς ντροπή τῆς Ἐκκλησίας, τό ὅτι προετοιμάσαμε τούς βαρβάρους νά σηκωθοῦν καί νά μιλήσουν ἐδῶ, γιατί αὐτό εἶναι στόλισμα τῆς Ἐκκλησίας, αὐτό εἶναι καύχημα, αὐτό εἶναι ἀπόδειξη τῆς δυνάμει πού ἔχει ἡ πίστη. ... Αὐτό ἐννοώντας ... [ὁ] προφήτης... λέγοντας: *λύκοι καί ἀρνιά θά βόσκουν μαζί, καί ἡ λεοπάρδαλη θά ξεκουράζεται μαζί μέ τό κασίκι, καί τό λιοντάρι θά τρώγει ἄχυρα σάν τό βόδι*. (Ἠσ. 65,25)... Καί αὐτό τό εἶδαμε σήμερα, νά στέκουν μαζί μέ τά πρόβατα τῆς Ἐκκλησίας οἱ πύο βάρβαροι ἀπ' ὅλους τούς ἀνθρώπους, καί νά εἶναι κοινή ἡ βοσκή καί μία ἡ μάνδρα, καί νά βρίσκεται μπροστά σέ ὅλους μία τράπεζα».

Εἶναι ἀπολύτως βέβαιο ὅτι ἡ παράδοση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας γιά τήν διάδοση τῆς χριστιανικῆς μαρτυρίας εἶναι μακρυά ἀπό κάθε εἰδους ἱμπεριαλιστική καί ἐπεκτατική πολιτική. Ἡ *ἰθαγενοποίηση*¹⁰ τῶν διακόνων τοῦ Εὐαγγε-

5. Ἐπιστολή σδ', Παιανίω, PG 52, 725.

6. Ἐπιστολή σκα', Κωνσταντίνῳ πρεσβυτέρῳ, PG 52, 733.

7. Βλ. Χρυσόστομος, *Εἰς τό ρητόν τό λέγον: ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα λαλεῖς*, PG 56, 423. Βλ. καί Θεοδώρου Ζήση, «Ἀπόστολος Παῦλος καί Ἰωάννης Χρυσόστομος», *Κληρονομία* 14 (1982) 317. Ὁ Χρῆστος Βάντσος (Ἱεραποστολική, Θεσσαλονίκη, χ.χ., 180-81) παραλληλίζοντας τόν Χρυσόστομο μέ τόν ἀπ. Παῦλο γράφει: «Ὅπως ἐκεῖνος (ὁ Παῦλος) ἀπό τήν Ρώμη, μέσα ἀπό τή φυλακή δέν σταματᾶ νά ἐνδιαφέρεται γιά τίς Ἐκκλησίας τίς ὁποῖες ἴδρυσε καί στέλνει τίς ἐπιστολές τῆς αἰχμαλωσίας, ἔτσι καί ὁ ἱερός Χρυσόστομος δέν σταμάτησε ποτέ νά ἐνδιαφέρεται γιά τό μέλλον τῶν Ἐκκλησιῶν, πού ἰδρύθηκαν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς πατριαρχείας του».

8. Χρυσόστομος, Ἐπιστολή ροδ', *Τοῖς ἐν Χαλκηδόνι*

ἐγκεκλεισμένοι ἐπίσκοποι, πρεσβυτέροις τε καί διακόνους, PG 52, 711. Γιά τίς διαφορετικές ἀπόψεις, οἱ ὁποῖες ἔχουν κατά καιρούς διατυπωθεῖ ἀπό πολλούς δυτικούς ἐπιστήμονες σχετικῶς μέ τό θέμα τῆς κανονικότητας ἢ μή τῆς ὑπό τοῦ ἱεροῦ Χρυσόστομου ἐπεμβάσεως στήν Διοίκηση τῆς Ἀσίας βλ. Μαξίμου, Μητροπολίτου Σάρδεων, *Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἐν τῇ Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ*, Θεσσαλονίκη: Πατριαρχικόν Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, 1971, 115-16, σμ. 2.

9. Χρυσόστομος, *Ὀμιλία η', λεχθεῖσα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐπὶ Παύλου*, PG 63, 501-502.

10. Περὶ τῶν ὄρων «ἰθαγενοποίηση», «ἐθνική θρησκεία» καί «προσαρμογή» βλ. Εὐῆ Βουλγαράκη-Πισίνα, «Εἰσαγωγή στό ἀνέκδοτο ἔργο τοῦ Ἠλία Βουλγαράκη, Σχεδιασμα γιά τήν ἀγάπη. Μιά ἐξερεύνηση στό μεγάλο ἱεραποστολικό

λίου και του έργου τους, χωρίς να αλλοιωθεί στο ελάχιστο, βεβαίως, το ουσιαστικό περιεχόμενο της πίστεως, πρέπει να είναι από τους βασικούς κανόνες της ορθόδοξης ιεραποστολικής μεθοδολογίας. Η άκριτη *ιθαγενοποίηση*, έχει, ασφαλώς, αρνητικές επιπτώσεις. Είναι εν προκειμένω αξιοπρόσεκτα τα όσα αναφέρει ο Μακαριώτατος αρχιεπίσκοπος Τιράνων και πάσης Άλβανίας κ. Αναστάσιος: «Τό σύνθημα της *ιθαγενοποίησης* –τό οποίο ήταν αρχικά σύνθημα απελευθερώσεως από δυτικές δομές και ιδέες, πού έφεραν μαζί μέ τόν Χριστιανισμό δυτικοί ιεραπόστολοι– δέν πρέπει να οδηγήσει σε νέες μορφές δουλειάς, σ' έναν ολοκληρωτισμό αποκλειστικά αφρικανικό, σ' έναν αφελή αφρικανικό *μεσσιανισμό*»¹¹.

Τό κήρυγμα του ιεροῦ Χρυσοστόμου δέν απευθυνόταν πρὸς μία μόνον ομάδα ἀνθρώπων, ἀλλά πρὸς ὅλους ἀνεξαιρέτως, πλούσιους καί πτωχοῦς, μορφωμένους καί ἀγράμματους, δυνατοῦς καί ἀδύνατους. Ὁργάνωσε μέ πολλοὺς κόπους καί θυσίες ιεραποστολές σέ διάφορες χῶρες. Εἶναι νά θαυμάζει κανεὶς τό εὖρος τῆς ιεραποστολικῆς δραστηριότητος τοῦ Χρυσοστόμου!

Ὁ ἱστορικός Θεοδώρητος Κύρου μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ὁ ἱερός Χρυσόστομος δραστηριοποιήθηκε ιεραποστολικά στήν Γοτθία: «Ἐπειδὴ ἀντιλήφθηκε (ὁ Ἰωάννης) ὅτι οἱ Σκύθες εἶχαν πέσει θύματα τῆς πλεκτάνης τῶν Ἀρειανῶν, μηχανεύτηκε ἀντίμετρα καί βρῆκε τρόπο νά τοὺς πάρει μέ τό μέρος του. Ἔστειλε σέ

αὐτοὺς ὁμογλώσσους τοὺς πρεσβυτέρους, διακόνους καί ἀναγνώστες τῶν θείων λόγων, τοὺς ἐγκαθίδρυσε μία Ἐκκλησία καί μέσῳ αὐτῶν τῶν μέτρων κατάφερε νά κερδίσει πολλοὺς ἀπὸ αὐτοὺς πού πλανήθηκαν (ἀπὸ τὸν ἀρειανισμό). Ὁ ἴδιος συνήθιζε νά ἐπισκέπτεται συχνά τό μέρος καί νά κηρύττει, χρησιμοποιώντας διερμηνέα ἐκπαιδευμένο καί στίς δύο γλώσσες, καί ἄλλους καλὰ ἐκπαιδευμένους ἐνθάρρυνε νά κάνουν τό ἴδιο. Αὐτές ἦταν οἱ πράξεις του μέσα στήν πόλη, καί ἔσωσε πολλοὺς πού εἶχαν ἐξαπατηθεῖ, τονίζοντας τήν ἀλήθεια τῶν ἀποστολικῶν λόγων»¹².

Ὁ ἴδιος ἱστορικός μᾶς πληροφορεῖ γιά τήν διάδοση τῆς χριστιανικῆς μαρτυρίας ὑπὸ τοῦ Χρυσοστόμου καί στήν Σκυθία: «Ὅταν ἔμαθε ὅτι κάποιοι νομάδες πού εἶχαν κατασκηνώσει κατὰ μήκος τοῦ Δούναβη λαχταροῦσαν γιά τήν σωτηρία (τῶν ψυχῶν τους), ἀλλά δέν ὑπῆρχε αὐτός πού θά μπορούσε νά τοὺς τήν προσφέρει, ἔψαξε καί βρῆκε ἄνδρες πού μιμοῦνταν τήν ἐργατικότητα τῶν ἀποστόλων καί τοὺς ἀνέθεσε τήν δουλειά»¹³.

Ὁ ἱερός Φώτιος, ἐπίσης μᾶς πληροφορεῖ γιά τίς δραστηριότητες τοῦ Χρυσοστόμου καί στήν Κελτική: «Καί τὸν χτυπημένο ἀπὸ τὸν ἀρειανισμό Κελτικό λαό ἔφερε στοὺς κόλπους τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀφοῦ χειροτόνησε ὁμογλώσσους τοὺς»¹⁴.

Ἀλλά καί στήν Περσία ἐπεκτάθηκε ἡ ιεραποστολική μέριμνα τοῦ Χρυσοστόμου κατὰ τὸν Μέγα Φώτιο: «Βεβαίως κατακεραύνωσες μέ τό

ζήτημα τῆς προσαρμογῆς», *Ἀγάπη καί Μαρτυρία. Ἀναζητήσεις λόγου καί ἠθους σὸ ἔργο τοῦ Ἡλία Βουλγαράκη*, Ἀθήνα: Ἀκρίτας, 2001, 46-50.

11. Ἀναστασίου, Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων, «Ὁρθόδοξη μαρτυρία στή σύγχρονη οἰκουμένη», σὸ *Ἱεραποστολή στὰ ἴχνη τοῦ Χριστοῦ*, ἐνθ' ἄνωτ., 144.

12. Θεοδωρήτου Κύρου, *Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία*, 5, 30, PG 82, 1257. (Γιά κριτικὴ ἔκδοση τοῦ ἔργου βλ. L. Parnetier and F. Scheidweiler, *Theodoret. Kirchengeschichte*, 2nd edn. [Die griechischen christlichen Schriftsteller 44. Berlin: Akademie Verlag, 1954. Théodoret de Cyr, *Histoire ecclésiastique*, tome I. Livres I-II, 2006, Sources Chrétiennes (μέ γαλλικὴ μετάφραση). Théodoret de Cyr, *Histoire ecclésiastique*,

Tome II. Livres III-V, 2009, Sources Chrétiennes (μέ γαλλικὴ μετάφραση) Βλ. καί Χρυσοστόμου, *Πρὸς Ὀλυμπιάδα ἐπιστολὴ ἰδ'*, 5, PG 52, 618: «... ὁ Οὐνίλας ὁ ἐπίσκοπος, ὁ θαυμασὶος ἐκεῖνος, ὃν ἐχειροτόνησα καί ἐπεμψα εἰς Γοθίαν, πολλὰ καί μεγάλα κατορθώσας ἐκοιμήθη».

13. Θεοδωρήτου Κύρου, *Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία*, 5, 31, PG 82, 1257. Βλ. καί Φωτίου, *Μυριόβιβλος*, 96, PG 103, 348: «Καί ἐπὶ τὸν Ἰστρον πέμψας τοὺς νομάδας Σκύθας ἐπὶ τὸν Χριστιανισμόν ἐκόντας εἰλκύσατο.». *Αὐτόθι*, PG 104, 233: «Ἐχεις καί ἄλλην πρὸς τοὺς ἀποστόλους συγγένειαν. Πρῶτος παρὰ τοῖς ἀμαξοβίοις Σκύθαις θυσιαστήρια ἐπηξας».

14. Βλ. Φωτίου, *Μυριόβιβλος*, 96, PG 103, 348.

κήρυγμα καί τόν τοξότη από τήν Περσία καί ἀκόμη καί ἔνοπλοι προσκυνοῦν τόν Ἑσταυρωμένο. Νίκησε ἡ γλῶσσα σου τίς μαγγανεῖες τῶν Χαλδαίων καί τῶν μάγων καί ἡ ἄγωνα καί ἄνυδρη Περσία καρποφόρησε εὐκτήριους οἴκους. Οἱ εἰδωλολατρικές συνήθειες τῆς Βαβυλώνας δέν ἔχουν καμία σχέση μέ τήν εὐσεβῆ μας θρησκεία»¹⁵.

Μεγάλη μέριμνα ἐπέδειξε ὁ Χρυσόστομος καί πρὸς τήν Φοινίκη. Πολύτιμη πηγή πληροφοριῶν γιά τήν Ἱεραποστολή στήν Φοινίκη εἶναι καί οἱ ἔξι σωζόμενες ἐπιστολές του¹⁶. Πολύτιμες ἐπίσης μαρτυρίες γιά τήν δράση τοῦ Χρυσοστόμου στήν Φοινίκη μᾶς παρέχουν καί οἱ ἐκκλησιαστικοί ἱστορικοί Θεοδώρητος ὁ Κύρου: «Ἀφοῦ πληροφορήθηκε (ὁ Ἰωάννης) ὅτι ἡ Φοινίκη ταλαιπωρεῖτο ἀκόμη ἀπό δαιμονικές τελετές, συγκέντρωσε μοναχούς φλεγόμενους ἀπό θεῖο ζῆλο, καί ἀφοῦ τοὺς ὅπλισε μέ βασιλικά διατάγματα τοὺς ἔστειλε ἐναντίον τῶν εἰδωλολατρικῶν ναῶν»¹⁷, καί ὁ Νικηφόρος Κάλλιστος: «Καί ἀφοῦ πληροφορήθηκε ὅτι οἱ Φοινίκες ἐξακολουθοῦσαν νά πλανῶνται καί νά ταλαιπωροῦνται ἀπό εἰδωλολατρικές θυσίες, στέλνει ἄνδρες φλεγόμενους ἀπό θεῖο ζῆλο...»¹⁸.

Ὁ βιογράφος τοῦ Χρυσοστόμου Παλλάδιος ἀναφέρει τήν δράση τοῦ Χρυσοστόμου καί στήν Ἀρμενία: «Καί ὁ εὐλογημένος Ἰωάννης

ἔμεινε στήν Κουκουσό ἕνα χρόνο, ἔθρεψε πολλούς φτωχοὺς τῆς ἀρμενικῆς γῆς ὄχι τόσο μέ σιτάρι ὅσο μέ κήρυγμα (γιατί τόν καιρό ἐκεῖνο εἶχε πέσει μεγάλη πείνα στήν χώρα ἐκεῖνη)»¹⁹.

Ὁ ἴδιος ὁ Χρυσόστομος σέ ἐπιστολή του πρὸς τόν πρεσβύτερο Κωνσταντίο μαρτυρεῖ γιά τό ἱεραποστολικό του ἐνδιαφέρον πρὸς τήν Ἀραβία καί σέ ἄλλες περιοχές τῆς Ἀνατολῆς: «Σκεπτόμενος αὐτά λοιπόν, δεσπότη μου, νά μή παύσεις νά φροντίζεις γιά τίς Ἐκκλησίες τῆς Φοινίκης, τῆς Ἀραβίας καί ὅλης τῆς Ἀνατολῆς, γνωρίζοντας ὅτι θά ἔχεις μεγαλύτερο μισθό ἀπό ὅσα θά συνεισφέρεις ἐσύ στά τόσα ἐμπόδια»²⁰.

Ὁ δέ Παλλάδιος προσθέτει τήν πληροφορία ὅτι ὁ Χρυσόστομος κατά τήν μεταφορά του ἀπό τήν Κουκουσό (ὅπου παρέμεινε ἐξόριστος ἐπὶ ἕνα ἔτος: Φθινόπωρο 405 – Φθινόπωρο 406), στήν Ἀραβισσό, κήρυξε καί στοὺς ἀπίστους Ἰσαύρους: «Ξύπνησε ἀπό τόν λήθαργο τῆς ἀγνοίας ἀνθρώπους, ἀπό πολλές περιοχές, πού εἶχαν παρασυρθεῖ στήν ἀπιστία ἀπό τήν δίνη τῆς ἀποχαίνωσης καί τοὺς ὀδήγησε στήν ἀκτίνα τοῦ κηρύγματος (στόν δρόμο τοῦ Θεοῦ)»²¹.

Εἶναι πλέον ἢ βέβαιον ὅτι ὁ ἱερός Χρυσόστομος μέ τό οἰκουμενικῆς ἐμβέλειαις τεράστιο ἱεραποστολικό του ἔργο, ἔθεσε, ὅπως ἔχει ἤδη ἐπισημανθεῖ ἀπό πολλοὺς ἐρευνητές, τίς

15. Φωτίου, *ἔνθ' ἄνωτ.* (Γιά κριτική ἔκδοση τοῦ ἔργου βλ. R. Henry, Photius. Bibliothèque, 8 vols., Paris: Les Belles Lettres, 1959 – 1977). Βλ. καί Χρυσοστόμου, *Πρὸς Ὀλυμπιάδα ἐπιστολή ιδ'*, 5, PG 52, 618: «Μαρουθᾶν τόν ἐπίσκοπον μή διαλείψης... Μάλιστα γάρ αὐτοῦ δέομαι διὰ τὰ ἐν Περσίδι». Γιά τόν Μαρουθᾶ καί τήν στάση του πρὸς τόν ἐξόριστο Χρυσόστομο βλ. S. D. Amédée Thierry, *Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Μεγαλομάρτυρας μετὰ τοὺς διωγμούς*, Θεσσαλονίκη: Χριστιανική Ἑλπίς, 2003, 374-77.

16. Χρυσοστόμου, *Νικολάφ πρεσβυτέρω* (νγ', βλ. PG 52, 637-38), *Γεροντίφ πρεσβυτέρω* (νδ', βλ. PG 52, 638-39), *Συμεών καί Μάρι πρεσβυτέροις, καί μονάζουσιν ἐν τῇ χώρᾳ Ἀπαμείας* (νε', βλ. PG 52, 639-40), *Πρὸς τοὺς ἐν Φοινίκη πρεσβυτέροις καί μονάζοντας, τοὺς κατηχοῦντας τοὺς Ἕλληνας* (ρκγ', βλ. PG 52, 676-78), *Ῥουφίνω πρεσβυτέρω* (ρκστ', βλ. PG 52, 685-87) καί *Κωνσταντίνω πρεσβυτέρω* (σκα', βλ. PG 52, 732-34).

17. Θεοδώρητου Κύρου, *Ἐκκλησιαστική Ἱστορία*, 5, 29, PG 82, 1257.

18. Νικηφόρου Καλλίστου, *Ἐκκλησιαστική Ἱστορία*, PG 146, 936. Βλ. Φωτίου, *Μυριόβιβλος*, 96, PG 103, 348: «Ἀπέστειλε δέ καί εἰς Φοινίκην μοναχοὺς ἐφ' ᾧ τοὺς ἔτι τῇ εἰδωλολατρείᾳ κατεχομένους ἀπαλλάξει τῆς πλάνης».

19. Βλ. Παλλάδιου, *Διάλογος, ια'*, PG 47, 37. (Γιά κριτική ἔκδοση τοῦ ἔργου βλ. P.R. Coleman-Norton, *Palladii dialogus de vita S. Joanni Chrysostomi*, Cambridge: Cambridge University Press, 1928). Βλ. ἐπίσης Χρυσοστόμου, *Ἐπιστολή ξγ'*, *Τραγκυλίνω*, PG 52, 643, *Ἐπιστολή ξδ'*, *Κυριακῷ ἐπισκόπῳ*, PG 52, 644, *Ἐπιστολή ρκζ'*, *Πολυβίῳ*, PG 52, 687 καί *Ἐπιστολή ρλστ'*, *Θεοδότῳ ἀναγνώστῃ*, PG 52, 694.

20. Χρυσοστόμου, *ἐπιστολή σκα'*, *Κωνσταντίνω πρεσβυτέρω*, PG 52, 733.

21. Παλλάδιου, *Διάλογος*, PG 47, 37.

άρραγείς βάσεις τῆς οἰκουμενικότητας τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Ἐπίσης ἔθεσε καί τίς κατάλληλες προϋποθέσεις γιά τήν μετά ταῦτα ἀκτινοβολία τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πρὸς διάδοση τῆς ὀρθόδοξης μαρτυρίας εἰς τὰ ἔθνη, δίχως ἐθνοφυλετικές ἀγκυκλώεις καί πα-

ρωπίδες²², ὅπως, δυστυχῶς, συμβαίνει σήμερα σέ πλείστες ὅσες περιπτώσεις στήν λεγόμενη Ὅρθοδοξη Διασπορά καί σέ πολλές ἀπό τίς λεγόμενες ἱεραποστολικές χώρες.

† Ὁ Κορέας Ἀμβρόσιος

22. Βλ. Μαξίμου, Μητροπολίτου Σάρδεων, *Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἐν τῇ Ὅρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ*, ἐνθ' ἄνωτ., 112-117, Χριστίνας Μπουλάκη - Ζήση, *Ὁ ἐκχριστιανισμός τῶν Ρώσων*, Θεσσαλονίκη: Βριέννιος, 1989, 94-97, Γερασίμου Κονιδάρη, *Ἡ διαμόρφωσις τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, μέχρι*

τῶν ἀρχῶν τοῦ Ε' αἰῶνος καί οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι, Ἀθήναι: 1955, 78, τοῦ ἰδίου, «Βυζάντιον: Οἰκουμενικόν Πνεῦμα», *ΘΗΕ* 4, 61, Παρθενίου Πολάκη, «Ἡ Ἑλληνική Ἐκκλησία καί ὁ κόσμος τῶν βαρβάρων», *ΕΕΘΣΠΘ* 1 (1953) 446-468 καί Χρήστου Κ. Βάντσου, *Ἱεραποστολική*, ἐνθ' ἄνωτ., 167 καί 183.

**Ἡ Ἐκκλησία προσεύχεται καί ἐνημερώνει γιά τό ἔργο
τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς Β' Ἑβδομάδα τῶν Νηστειῶν
8-14 Μαρτίου 2020**

- Μέ τά χρήματα τοῦ δίσκου τῆς «Ἑβδομάδας Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς»:
- ἐνισχύεις τίς ἱεραποστολικές προσπάθειες πού γίνονται στήν Ἀφρική καί τήν Ἀσία,
 - καλύπτεις τά ἔξοδα τῆς συντήρησης καί κίνησης τῶν ἱεραποστόλων,
 - προωθεῖς τά προγράμματα ἀνέγερσης ναῶν στίς ἱεραποστολικές περιοχές,
 - ἐξοπλίζεις τοὺς ναοὺς μέ εἰκόνες καί ἱερά σκεύη,
 - ἐνισχύεις τήν ἔκδοση λειτουργικῶν καί θεολογικῶν βιβλίων,
 - βοηθᾷς στή δημιουργία μορφωμένων στελεχῶν στίς τοπικές Ἐκκλησίες.

Θεανώ Μουσδελεκίδου μιά θαυμαστή Ίεραπόστολος

δης, αργότερα Μητροπολίτης Πενταπόλεως, πού γνώρισε καί τούς δύο στήν ΄Εδεσσα καί αργότερα ακολούθησε τόν Πνευματικό του π. Χαρίτωνα στήν Ίεραποστολή. Καί τέταρτη ἦταν ἡ ΄Εδεσσαία Θεανώ Μουσδελεκίδου, πού ακολούθησε τούς προηγούμενους στήν Ίεραποστολή.

“Ὅπως πληροφορηθήκαμε, τά ξημερώματα τῆς 3^{ης} Μαρτίου ἐ.ἔ. κοιμήθηκε στό Κολουέζι τοῦ Κονγκό ἡ Ίεραπόστολος «μητέρα» Θεανώ Μουσδελεκίδου, πού καταγόταν ἀπό τήν ΄Εδεσσα καί τήν γνώριζα ἀπό τά χρόνια ἐκεῖνα πού διακονοῦσα ὡς Ίεροκήρυξ τῆς Ίεράς Μητροπόλεως ΄Εδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας.

Ἡ ΄Εδεσσα εἶναι ἡ πόλη πού γαλούχησε μεγάλους Ίεραποστόλους. Πρῶτος ἦταν ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Παπασαραντόπουλος, τόν ὁποῖον ἔφερε στήν ΄Εδεσσα ὁ τότε Μητροπολίτης Παντελεήμων Παπαγεωργίου, ὁ μετέπειτα Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, καί μάλιστα ἔμεινε μαζί του στό Μητροπολιτικό Οἶκημα. Δεύτερος ἦταν ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χαρίτων Πνευματικάκης, Ίεροκήρυξ τῆς Ίεράς Μητροπόλεως ΄Εδέσσης. Ἐκεῖ γνωρίσθηκαν μέ τόν π. Χρυσόστομο καί αργότερα τόν ακολούθησε στήν Ἀφρική. Τρίτος ἦταν ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἰγνάτιος Μανδελί-

“Ὅταν δῆ κανεῖς τήν ζωή τῶν τεσσάρων αὐτῶν Ίεραποστόλων, θά διαπιστώση ὅτι ὑπάρχει ἕνας ἐσωτερικός σύνδεσμος, μιά ἐσωτερική μυστική ἐνότητα μέ κέντρο τήν ΄Εδεσσα, ἡ ὁποία πράγματι ἀναδείχθηκε ὡς μιά πόλη μεγάλων Ίεραποστόλων τῆς Ἀφρικής. Καί ὅπως ἡ ΄Εδεσσα εἶναι κατά τήν ὀνομασία τῆς πόλης «πολλῶν ὑδάτων» καί φημίζεται γιά τόν θαυμαστό καταρράκτη της, ἔτσι τώρα θά φημίζεται καί γιά τούς μεγάλους Ίεραποστόλους πού ἀνέδειξε καί ἔγινε πόλη τῶν καταρρακτῶν τῆς Ίεραποστολῆς στήν Ἀφρική.

Ἡ ἴδια διηγεῖται: «Στά δύσκολα χρόνια τῆς Κατοχῆς εἶχαμε τή μεγάλη εὐλογία νά ἔχουμε καλό ποιμένα, τόν Μητροπολίτη ΄Εδέσσης καί Πέλλης, τόν μακαριστό Παντελεήμονα (μετέπειτα Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης) καί τούς ἀξιόλογους πνευματικούς συνεργάτες του, τόν π. Χρυσόστομο (Παπασαραντόπου-

λο), τόν παπούλη και έξομολόγο μας, ώς παιδιά τών κατηχητικών τότε έμεις, καθώς έπίσης και τόν π. Χαρίτωνα (Πνευματικάκη), ό όποιος, μέ τήν άκάματη δραστηριότητά του και μέ τά πύρινα κηρύγματα του, αγκάλιασε όλους τούς νέους τής έποχής και τούς χάραξε πορεία ζωής. Τά κατηχητικά, οί κύκλοι Άγίας Γραφής, ό λόγος του έγινε βίωμα ζωής».

Γνώριζα από παλαιά πολύ καλά τήν Θεανώ Μουσελεκίδου. Κατ' αρχάς τήν έβλεπα νά βοηθά τόν σύζυγό της στό παντοπωλείο και φαινόταν ώς μιά αξιοπρεπής, εύγενής, σοβαρή και έξυπηρετική κυρία, μέ έξαιρετική έξωτερική εμφάνιση. Τήν συναντούσα και στόν κεντρικό δρόμο πού όδηγεί από τόν 'Ιερό Ναό τής Άγίας Σκέπης πρός τόν Μητροπολιτικό Οίκο όπου έμενα, όταν πήγαινε νά δη τήν εύγενέστατη και αρχόντισσα μητέρα της 'Ελένη Άντωνιάδου, πού έμενε μέ τόν καθηγητή υιό της και τήν οικογένειά του ακριβώς απέναντι από τήν 'Ιερά Μητρόπολη. 'Η σοβαρότητά της ήταν στενά συνδεδεμένη μέ τήν εύγένειά της και τήν χαρούμενη όψη του προσώπου της, διέκρινα μέσα της μιά όρμη.

Όταν έκοιμήθη ό σύζυγός της, έπειδή δέν είχαν παιδιά, άρχισε νά προβληματίζεται γιά τό τί θά κάνη στό υπόλοιπο τής ζωής της. Δέν τήν ικανοποιούσε τό νά διατηρήση τό παντοπωλείο και ήθελε νά προσφέρει τίς δυνάμεις της στην κοινωνία και τήν 'Εκκλησία.

Τότε ήταν πού τήν γνώρισα καλύτερα, διότι μέ πλησίασε γιά νά μέ ένημερώση γιά κάποια σχέδιά της. Σκέφθηκε και αποφάσισε νά μετατρέψη τήν εύρύχωρη οίκία της σέ χώρο, όπου θά έμεναν μαθήτριες πού προέρχονται από τά περίξ τής 'Εδέσσης χωριά και πήγαιναν

στά Γυμνάσια και τά Λύκεια τής πόλεως, παρακινούμενη από τό ίδιο πού έπραξε ή Μαρία Άρτοπούλου.

Σχεδιάσαμε και προχωρήσαμε μαζί τήν λειτουργία ενός άτύπου Οικοτροφείου, μιάς «Μαθητικής Στέγης». Στην πραγματικότητα δέν ήταν Οικοτροφείο, αλλά μιά μεγάλη οικογένεια μέ πολλές μαθήτριες, πού έμεναν μαζί, σάν νά τίς φιλοξενούσε εκείνη, και ή ίδια φρόντιζε γιά τήν έτοιμασία του φαγητού και είχε τήν γενική επίβλεψή τους. Ήταν πραγματικά μιά πνευματική οικογένεια.

'Εκείνη ήταν πολύ χαρούμενη γιά τό νέο αυτό έργο, πού τής έδωσε μεγάλη έμπνευση, τό άσκοούσε μέ υπευθυνότητα και άναπλήρωσε τήν έλλειψη τής οικογένειάς της. "Έτσι έβλεπε όλες τίς μαθήτριες ώς δικά της παιδιά και ανταποκρινόταν σέ αυτές ώς μητέρα τους. Αυτό ήταν οικονομία Θεού, γιατί ήταν ένα στάδιο προετοιμασίας της γιά τήν 'Ιεραποστολή στην Άφρική.

Μέ τήν επικοινωνία πού είχαμε μέ καλούσε συχνά τά βράδυα στην «Μαθητική

'Η μακαριστή μητέρα Θεανώ συμμετέχει στόν τρόπο έκφρασης τής χαράς τών ντόπιων γυναικών

Στέγη» για να συζητώ με τις μαθήτριες, τό ίδιο έκανε και ο Μητροπολίτης Καλλινίκος. Θαυμάζαμε όλοι τόν ιεραποστολικό ζήλο τής κ. Θεανούς.

Ή ίδια διηγείται: «Τό 1980, μέ τήν καθοδήγηση του πνευματικού μου και επί μακαριστού Μητροπολίτου Έδέσσης και Πέλλης κ. Καλλινίκου, μετέτρεψα τό σπίτι μας σέ μαθητική στέγη και επί 10 χρόνια φιλοξενούσα κοπέλες από τήν γύρω περιοχή, πού επιθυμούσαν νά φοιτήσουν στό Γυμνάσιο. Τό σπίτι λειτουργούσε σάν μία μεγάλη οικόγένεια, μέ τήν πνευματική καθοδήγηση του Μητροπολίτη μας και μέ πνευματικό τότε τόν π. Ίερόθεον, Μητροπολίτη Ναυπάκτου σήμερα» (tastv.gr).

Άργότερα ο νέος Μητροπολίτης Έδέσσης Χρυσόστομος είχε τις δικές του απόψεις και εκείνη εξαναγκάστηκε νά κλείση τήν «Μαθητική στέγη», εκφράζοντας έτσι τό εκκλησιαστικό της φρόνημα και τόν σεβασμό της στους εκκλησιαστικούς θεσμούς.

Όμως, είχε πολλές δυνάμεις, μεγάλη όρεξη νά προσφέρει στον ιεραποστολικό τομέα. Θυμάμαι ότι συζητήσαμε έκτενώς τό θέμα αυτό και εκείνη συμβουλευθήκε τόν έξ Έδέσσης Αρχιμανδρίτη Ίγνάτιο Μαδενλίδη και τελικά έλαβε τήν απόφαση νά μεταβή στην Ίεραποστολή στό Κολουέζι του Κονγκό, στην Ίερά Μητρόπολη Κατάνγκας, στην άρχή δοκιμαστικά και έπειτα μόνιμα.

Μετέβη εκεί και άρχισε μέ ζήλο τό ιεραποστολικό της έργο. Κατά καιρούς μου τηλεφώνουσε και έρχόταν στην Ναύπακτο σέ έορταστικές ήμέρες. Μάλιστα έδωσε σέ ένα «μαυράκι» τό όνομά μου για νά θυμάται τήν συνεργασία μας στην Ήδεσσα.

Τόν Οκτώβριο του έτους 2007 ή μητέρα Θεανώ ήλθε στην Ναύπακτο για νά μου εύχηθώ για τήν όνομαστική μου έορτή. Τότε

Έτοιμάζοντας και μοιράζοντας τά γεύματα των φοιτητών του Οίκοτροφείου τής τοπικής Έκκλησίας (πάνω, κάτω και δεξιά)

ο Αρχιμ. π. Καλλίνικος Γεωργάτος, πού ή μητέρα του ήταν φίλη τής κ. Θεανούς, τής πήρε συνέντευξη από τήν όποία, μεταξύ των άλλων, προήλθε και τό κατωτέρω κείμενο, τό όποιο δείχνει τόν τρόπο πού έργαζόταν ή Ίεραποστολή και τό έργο τής μητέρας Θεανούς.

«Στό κέντρο τής ιεραποστολικής δράσης βρίσκεται ο Ίερός Ναός του Άγίου Γεωργίου στό Κολουέζι. Είναι τό κέντρο τής λατρευ-

τικής και μυστηριακής ζωής των Ίεραποστόλων, των συνεργατών τους και του ὀρθοδόξου λαοῦ τοῦ Κολουέζι. Κτίσθηκε τό 1950 ἀπό τήν ἑλληνική κοινότητα, ἡ ὁποία ἀνθούσε τόν καιρό ἐκεῖνο. Τώρα ἑλληνικές κοινότητες ὑπάρχουν στήν πρωτεύουσα Κινσάσα καί τήν συμπρωτεύουσα Λουμπουμπάσι.

Δίπλα στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Γεωργίου εἶναι τά Γραφεῖα τῆς Ίεραποστολῆς καί οἱ ἀποθήκες μέ τά ἀπαραίτητα ἐκεῖνα σκεύη καί ἀγαθά γιά τήν Ίεραποστολή.

Κάθε ἡμέρα στίς 5:30 τό πρωί σημαίνει τό ἐγερτήριο, καί ἀρχίζει νά βουίζει σιγά-σιγά ἡ ζωή στήν Κομιττέ (Ίεραποστολή). Στίς 6:00 ἀρχίζει ὁ Ὁρθρος στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καί ἐάν εἶναι κάποια ἐορτή ἀκολουθεῖ θεία Λειτουργία.

Στίς 7:30 ἔχει τελειώσει ἡ Ἀκολουθία. Στίς 7:00 μέ 7:30 ἀνοίγουν τά Γραφεῖα τῆς Ίεραποστολῆς. Ὁ ἐπικεφαλῆς π. Μελέτιος παραδίδει τά κλειδιά στούς ὑπευθύνους, παρουσιάζει τό πρόγραμμα τῆς ἡμέρας καί μοιράζει τίς ἐργασίες στούς ἑκατόν πενήντα (150) ἐργαζομένους, Ἱερεῖς, δασκάλους, ἐργάτες, ὁδηγούς κ.λπ.

Ὅλοι αὐτοί οἱ ἄνθρωποι μισθοδοτοῦνται ἀπό τήν Ίεραποστολή μέ μισθό πού κυμαίνεται ἀπό 40 ἕως 100 δολ. τόν μήνα, ἀνάλογα μέ τήν προϋπηρεσία καί τήν οικογενειακή κατάσταση.

Τά χρήματα αὐτά προέρχονται ἀπό δωρεές ἀπό ἄλλες Ἐκκλησίες, ἀπό Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπό τήν Ἀποστολική Διακονία, ἀπό τήν Ἱερά Μονή Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγίου Ὁρους καί ἄλλες Ἱερές Μονές, ἀπό τόν Σύλλογο τῆς Θεσσαλονίκης «Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός» μέ πρόεδρο τόν κ. Ἀσλανίδη, ἀπό διάφορους Συλλόγους καί ἰδιῶτες πού ἐνδιαφέρονται καί βοηθοῦν τό ἱεραποστολικό ἔργο.

Στήν Ίεραποστολή ἀνήκει καί ἓνα ἀγρόκτημα μέ καλαμπόκι, ἀπό τό ὁποῖο ἔχει ἓνα μικρό ἔσοδο. Στούς ἐργαζομένους στήν Ίεραποστολή χορηγεῖται καί ἀλεύρι ὡς συμπλήρωμα στόν μισθό τους.

Τόν π. Μελέτιο βοηθοῦν στό ἔργο τῆς διοίκησης τῆς Ίεραποστολῆς καί ὁ Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος π. Θεόφιλος, «τό μάτι καί τό αὐτί», ἡ κ. Θεανώ πού εἶναι ἡ «μητέρα» τῆς Ίεραποστολῆς καί τό Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο (Κομιττέ).

Υπό τήν ὑπευθυνότητα τῆς Ίεραποστολῆς καί τοῦ ἐπικεφαλῆς τῆς π. Μελετίου εἶναι ἡ προετοιμασία τῶν νέων Ἐνοριῶν, τοῦ κτισίματος τῶν νέων Ἐνοριακῶν Ναῶν, ἡ προετοιμασία τῶν νέων Πρεσβυτέρων, τῶν Σχολειῶν καί Ἱατρειῶν πού πλαισιώνουν κάθε Ἐνορία.

Στήν Ίεραποστολή γίνεται τακτικά ἡ κατήχηση, μέ κέντρο τόν Ίερό Ναό τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Ἀπό τόν π. Μελέτιο κάθε Κυριακή γίνεται τό θεῖο Κήρυγμα, κάθε Πέμπτη ἡ ὁμιλία γιά τούς ἄνδρες, συνάξεις Ἁγίας Γραφῆς, καί σέ ὅλες τίς Ἐνορίες ἀπό τούς κατά τόπους Ἱερεῖς τους. Ἡ κ. Θεανώ ἔχει ὑπό τήν ὑπευθυνότητά της τήν ὁμιλία στίς νέες μητέρες (50 - 60 μητέρες), κάθε Τετάρτη, τήν ὁμιλία στήν Σχολή Οἰκοκυρικών καί Ἀναλφάβητων (250-300 κορίτσια) κάθε Παρασκευή, καί τήν ὁμιλία στίς ὑποψήφιες δασκάλες (100 περίπου) κάθε Σάββατο.

Στίς ἀπομακρυσμένες Ἐνορίες δημιουργεῖται τό μεγάλο πρόβλημα μέ τίς μετακινήσεις. Ξεκινᾷ τό Κλιμάκιο τῆς Ίεραποστολῆς ἀπό τό κέντρο μέ ὅλα τά χρειώδη καί δέν ξέρουں πότε θά φτάση, πότε καί πῶς θά ἐπιστρέψῃ».

Ἐπίσης, ἀπό ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία τοῦ Ἱερομονάχου Ίεραποστόλου π. Νικολάου Γρηγοριάτη («Ἐκκλησιαστική Παρέμβαση», τεύχος 151, Φεβ. 2009) μαθαίνουμε τό ἐξῆς γιά τήν μητέρα Θεανώ: «Σημαντική εἶναι ἡ προσφορά τῆς κ. Θεανούς Μουσδελεκίδου ἀπό τήν Ἔδεσσα, γνωστής ὡς «Μητέρα Θεανώ»... Ἡ κυρία Θεανώ Μουσδελεκίδου εἶναι πολύτιμος συνεργάτης τοῦ Ίεραποστολικοῦ Κλιμακίου Κολουέζι ἐπί μία 20ετία. Εἶναι οἰκονόμος τῆς Ίεραποστολῆς ἐκεῖ καθώς καί καθηγήτρια στίς μαθήτριες τῶν Ἐκπαιδευτηρίων. Συνάζει τίς γυναῖκες τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί κάνουν ἐξορμήσεις στίς φυλακές, στό Νοσοκομεῖα καί ὅπου ἄλλοῦ χρειάζεται, διανέμοντας τρόφιμα, ρουχισμό καί γενικά κάνοντας φιλανθρωπία. Δικαίως τῆς ἔχει ἀπονεμηθῆ ὁ τίτλος «Μητέρα Θεανώ» ἢ «Μάμα Θεανώ», ὅπως τήν ἀποκαλοῦν οἱ ντόπιοι».

Οἱ δυσκολίες τῆς ἱεραποστολικῆς της προσπάθειας ἦταν πολλές. Ἡ ἴδια διηγεῖται μία ἀπό αὐτές: «Στίς 5 Νοεμβρίου 1990, σέ μία ἐξόρμηση τοῦ Κλιμακίου πηγαίνοντας

Ὁ συντάκτης τοῦ παρόντος ἀφιερωματικοῦ ἀρθρου, Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ. Ἱερόθεος, μέ τήν ἀείμνηστη Ίεραπόστολο τίς ἡμέρες τῆς εἰς Ἐπίσκοπον προαγωγῆς του

πρός τό Λικάσι, στήν ἐπιστροφή πρὸς Κολουέζι, σέ μία στροφή, τουμπάρει τό ἀμάξι καί παίρνει ἄρκετές στροφές. Ὁ π. Μελέτιος καί ὁ ὁδηγός φοροῦσαν τίς ἀσφαλιστικές ζώνες καί δέν πάθανε τίποτε, βγήκανε ἀπό τό ἀμάξι. Ἐγώ καί ἡ ἀδελφή Ξένη βρισκόμασταν στό πίσω καθίσματα. Ἡ Ξένη ἐπίσης βγαίνει καλά, ἐγώ καταπλακωμένη, τραυματισμένη στό κεφάλι καί στήν πλάτη, περιμένοντας νά πεθάνω. Ξαφνικά μέ τραβᾶνε ἔξω, πάλι στή ζωή. Νά! καί περνᾷ ἓνα φορτηγό αὐτοκίνητο καί μέ πηγαίνουν κατ' εὐθείαν στό Νοσοκομεῖο, στό Λικάσι. Μένω στήν «Ἐντατική», ξένη στούς ξένους, μέ τόν ἄγγελο φύλακά μου. Ἦταν θέλημα Θεοῦ, ἀφοῦ μαρτύρησα καί ἔχυσα τό αἷμα μου. Ἡ ραφή πού ἔγινε στό μέτωπό μου ἦταν σάν νά φοροῦσα ἀκάνθινο στεφάνι...» (tastv.gr).

Ἡ Ίεραποστολή ἔχει πολλές θυσίες. Κατά τήν διήγησή της «εἶχαμε, ὅπως εἶναι ἐπόμενο, ποικίλα προβλήματα· διανυκτερεύσεις στό δάσος, χαμένοι στή ζούγκλα, βουτηγμένοι στούς βάλτους, πεζοπορίες, κατεστραμμένες γέφυρες. Ὅλα πρὸς δόξαν Θεοῦ! Ταπεινά τά ἀποδεχόμαστε» (tastv.gr).

Ἡ «μητέρα» Θεανώ Μουσδελεκίδου - Ἀντωνιάδου ἔγραψε πράγματι μιά θαυμάσια ἱστορία στό ἔργο τῆς Ἱεραποστολῆς στήν Ἀφρική. Δέν ὑπολόγισε ἀσθένειες, πολέμους, δυσκολίες καί αὐτόν τόν θάνατο. Τήν δραστηριότητα καί τό ἔργο της τό γνωρίζει καλύτερα ἀπό ὅλους ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κατάνγκας κ. Μελέτιος καί ἀσφαλῶς θά γράφουν πολλά γιά τό ἔργο αὐτό.

Ὅταν ἦμουν στήν Ἔδεσσα καί συνεργάζομαι μαζί της, δέν μπορούσα νά διανοηθῶ τό θάρρος της καί τήν ἀποφασιστικότητά της νά φύγη ἀπό τήν Ἑλλάδα καί νά μεταβῆ στήν Ἀφρική, νά ἀφήσῃ τούς συγγενεῖς της, τό γνῶριμο περιβάλλον της, τήν ὁμορφιά Ἔδεσσα, ὅπου μεγάλωσε, καί νά πετάξῃ στό ἄγνωστο μέ τίς πολλές δυσκολίες, καί τελικά νά κοιμηθῆ καί νά ἐνταφιασθῆ στήν Ἀφρική, ἀναμένοντας τήν μελλοντική ἀνάσταση τῶν νεκρῶν γιά νά λάβῃ τόν στέφανο τῆς ζωῆς.

Ὁ ἀείμνηστος π. Κοσμάς Γρηγοριάτης, θέτοντας τό ἐρώτημα «τί σημαίνει Ἱεραποστολή;», ἀπαντοῦσε: «Νά πεθάνῃ στήν Ἀφρική». Αὐτό ἐνέπνεε καί ἐκείνη καί αὐτό ἔγινε στήν ζωή της.

Τήν θαύμαζα τήν «μητέρα», τήν «μάμα», ὅπως τήν ἀποκαλοῦσαν «τά μαυράκια της», Θεανώ Μουσδελεκίδου καί τήν ζήλευα, καί ἀκόμη τήν ζηλεύω, πού ἀκολούθησε αὐτό τό δύσκολο ἔργο μέ ἐνθουσιασμό μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς της καί εἰσήλθε στήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ἡ μνήμη της θά εἶναι αἰώνια, θά τήν ἀγαποῦν καί τά «μαυράκια» της καί οἱ λευκοί οὐράνιοι ἄγγελοι, ἀλλά καί ὅλοι ἐμεῖς πού τήν γνωρίσαμε καί συμμετείχαμε σέ ἕναν βαθμό στούς εὐγενεῖς πόθους της.

† Ὁ Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου Ἱερόθεος

Μήνυμα τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας γιά τήν ἐπανασταθεῖσα Ἱερά Ἐπισκοπή Μπουκόμπας

Κατόπιν σεπτῆς ἐντολῆς τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικής κ. Θεοδώρου Β΄, ἐπισκέφθηκε τήν ἐπανασταθεῖσα Ἐπισκοπή Μπουκόμπας, μέ τήν ιδιότητα τοῦ Τοποτηρητῆ αὐτῆς, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀρούσας καί Κεντρικῆς Τανζανίας κ. Ἀγαθόνικος.

Ὁ Θεοφιλέστατος μετέφερε τό μήνυμα τοῦ Πατριάρχου στήν σύναξη τῶν Ἱερέων τῆς Ἐπισκοπῆς Μπουκόμπας, ἕνα μήνυμα ἀγάπης, συγχωρήσεως, εἰρήνης καί καταλλαγῆς. Ἡ συμμετοχή τῶν Ἱερέων ἦταν πρωτοφανῆς καί ὁμοθυμαδόν δήλωσαν τήν προσήλωση καί ἀφοσίωσή τους στό Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας.

Θά πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ἡ Ἱερά Ἐπισκοπή Μπουκόμπα εἶναι ἡ παλαιότερη Ὁρθόδοξη Ἐπισκοπή στό κράτος τῆς Τανζανίας, ἀφοῦ ὁ

πρῶτος Ἱερέας πού χειροτονήθηκε ἦταν ὁ π. Σωσθένης Kiyonga τό ἔτος 1985.

Ἡ ἀπόφαση τοῦ Μακαριωτάτου γιά τήν ἐπαναστάση της, εἶναι ἐνδεικτική τῆς ἀξίας τῆς συγκεκριμένης Ἐπισκοπῆς ἀλλά καί τῆς ἀνάγκης ἐπανακινήσεως τῶν Ἱεραποστολικῶν δραστηριοτήτων στήν περιοχή.

Ἀπό τό Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας

Μέ κατάνυξη καί ἐκκλησιαστική τάξη, τήν Παρασκευή 14 Φεβρουαρίου 2020, στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Μάρκου στό Σιαβοκέρε, πραγματοποιήθηκε ἡ Ἐνθρόνιση τοῦ δεύτερου Ἐπισκόπου Κισούμου καί Δυτικῆς Κένυας κ. Μάρκου. Μέ ἐντολή τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου Β΄, τήν Ἐνθρόνιση τέλεσε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναϊρόμπης κ. Μακάριος, μέ τή συμμετοχή πολλῶν ἱερέων τῆς Ἐπισκοπῆς καί πλήθους Ὁρθόδοξων πιστῶν ἀπό διάφορες ἐνορίες.

Ὁ Μητροπολίτης Κένυας κ. Μακάριος προέστη τοῦ Ὁρθοῦ καί τῆς θείας Λειτουργίας, συμπαραστατούμενος ἀπό τόν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Νιέρι καί Ὁρους Κένυας κ. Νεόφυτο. Ἱερεῖς καί λαός ὑποδέχθηκαν τό νέο Ἐπίσκοπο μέ αἰσθήματα ἔκδηλης ἱκανοποίησης καί βαθύτατου σεβασμοῦ. Ὁ Σεβασμιώτατος Κένυας προσφώνησε ἐκ μέρους τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας τό νέο Ἐπίσκοπο, ὑπογραμμίζοντας τήν ἱστορική σημασία τῆς τελετῆς, ἡ ὁποία ἔχει ἀμεση σχέση μέ τήν μακρά καί δισχιλιετή παρουσία τῆς Ἐκκλησίας στή Μαύρη Ἠπειρο, ἀπό τόν Ἀπόστολο καί Εὐαγγελιστή Μάρκο ἕως σήμερα. Κάλεσε τόν νέο Ἐπίσκοπο νά ἔχει ὡς παράδειγμα στή νέα του διακονία τόν ἴδιο τόν Χριστό, ὁ ὁποῖος ταπεινώθηκε καί σταυρώθηκε γιά τή σωτηρία τῆς ἀνθρωπότητας.

Κάλεσε τούς ἱερεῖς καί τόν λαό νά συμπαρασταθοῦν στό νέο πνευματικό τους πατέρα, μέ ὅλες τους τίς δυνάμεις στό δύσκολο ἔργο του, διαβεβαιώνοντάς τον ὅτι καί ὁ ἴδιος θά εἶναι πάντοτε ἀρωγός. Σέ σύντομο χαιρετισμό του καί ὁ Θεοφιλέστατος Νιέρι κ. Νεόφυτος, εὐχήθηκε ἀδελφικά καλή διακονία στό νέο Ἀρχιερέα καί τόν διαβεβαίωσε ὅτι κι ἐκεῖνος ἀπό τήν πλευρά του θά βρεθεῖ δίπλα του συμπαραστάτης σέ ὅ,τι χρειαστεῖ.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κισούμου κ. Μάρκος, ἀφοῦ εὐχαρίστησε τόν Μακαριώτατο Πατριάρχη Θεόδωρο καί

τήν Ἁγία καί Ἱερά Σύνοδο τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας γιά τήν ἐμπιστοσύνη καί τήν τιμή πρὸς τό πρόσωπό του, ὑποσχέθηκε ὅτι θά ἀγωνιστεῖ νά φανεῖ ἄξιος τῆς ἀγάπης ὄλων καί θά ἐργαστεῖ μέ ὅλες του τίς δυνάμεις γιά νά βοηθήσει στήν πνευματική προόδο τοῦ πληρώματος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐνθρόνιση τοῦ νέου Ἐπισκόπου Κισούμου Μάρκου

Μεταξύ άλλων, άπευθυνόμενος στα πνευματικά του παιδιά είπε: «Δέν έχω πρός τό παρόν πολλά νά σάς προσφέρω. Προσφέρω όμως τόν έαυτό μου ως άδελφό καί όπου μου έπιτρέπουν οί ταπεινές μου δυνάμεις, νά ξέρετε ότι θά κάνω τό πάν νά έχετε τόν καθημερινό σας άρτο καί μαζί νά συνεργαστούμε γιά τό καλό τής δισχισιετούς επί γής Έκκλησίας, πού πέρασε πολέμους καί βάσανα καί θριαμβεύει εις τούς αιώνας τών αιώνων. Γι' αυτή τήν Έκκλησία άγωνίστηκαν οί Άγιοι Πατέρες, νύχτα καί

μέρα, άγρυπνοι, γιά νά γνωρίσουν οί άνθρωποι τήν αλήθεια καί τούτο τόν Έσταυρωμένο καί Άναστάντα Χριστό».

Άφου ολοκληρώθηκε τό έκκλησιαστικό μέρος τής τελετής, άκολούθησε παραδοσιακό γεύμα, μέ τραγούδια από τίς Όρθόδοξες Μητέρες καί όμιλίες από τούς Έπισκόπους, τούς Έρεείς καί τούς Διευθυντές τών Όρθόδοξων Γυμνασίων τής Έπισκοπής.

Άπό τήν Έερά Έπισκοπή Κισούμου καί Δυτικής Κένυας

Χειροτονία Πρεσβυτέρου καί χειροθεσίες Άναγνώστων στό Όρθόδοξο Πανεπιστήμιο τού Κονγκό

Στό Όρθόδοξο Πανεπιστήμιο τού Κονγκό, τό όποίο ανήκει στην Έερά Μητρόπολη Κισάσας, έορτάσθηκε πανηγυρικά μέ άρχιερατική θεία Λειτουργία, ή μνήμη τού Όσίου Θεοδοσίου τού Κοινοβιάρχου, κατά τήν όποία τελέσθηκε ή εις Πρεσβύτερον χειροτονία τού Διακόνου π. Κυρίλλου Muluba. Ό νέος ιερέας

είναι πτυχιούχος τής Θεολογικής Σχολής τού «Άγιου Άθανασίου τού Άθωνίτου» ή όποία άποτελεί τμήμα τού άνωτέρω Πανεπιστημίου. Στό τέλος τής θείας Λειτουργίας οί Άφρικανοί φοιτητές τής αυτής Σχολής κ. Μάρκελος καί κ. Άνδρέας χειροθετήθηκαν Άναγνώστες.

Ό Σεβ. Μητροπολίτης Κισάσας Νικηφόρος κατά τή διάρκεια τής όμιλίας του, αναφέρθηκε διεξοδικά στό Μυστήριο τής Έρωσύνης, έπισημαίνοντας μεταξύ άλλων καί τήν ιεραποστολική διάστασή του στή ζωή τής Έκκλησίας. Παρότρυνε τό νέο ιερέα καί τούς δύο νέους άναγνώστες, νά άκολουθήσουν τό παράδειγμα τών ιεραποστόλων καί νά έτοιμάσουν τούς έαυτούς των διά τού έντατικού καί πρόθυμοι πνευματικού άγώνα, ώστε νά διακονήσουν άξίως μέσα στην Έκκλησία.

Δέν παρέλειψε, επίσης, νά μεταφέρει τήν άγάπη καί τίς καρδιακές πατρικές εύχές τού Πατριάρχη Άλεξανδρείας καί πάσης Άφρικής κ. Θεοδώρου Β' πρός τούς νέους έργάτες στόν Άμπελώνα τού Κυρίου, καθώς καί σ' όλο τό έκκλησιασμα. Έπακολούθησε έορταστική έκδήλωση καί κοινή τράπεζα στην όποία έλαβαν μέρος όλοι οί πιστοί.

Άπό τήν Έερά Μητρόπολη Κισάσας

Όταν μοιράζεσαι τή χ

Ρουμπαάρε, Ούγκάντα 2019

Στίς 12 Αύγουστου τοῦ περασμένου ἔτους, μία παρέα νέων, μέλη τοῦ ὀρθόδοξου ἱεραποστολικοῦ συλλόγου Π.Χ.Ο.Ι., πραγματοποιήσαμε ἕνα ταξίδι στή μακρινή Ούγκάντα γιά 10 περίπου ἡμέρες. Μετά ἀπό πρόσκληση τοῦ ἱερατικοῦ ζεύγους, π. Ἀριστοτέλη καί τῆς πρεσβυτέρας Μαγδαληνῆς, ἰθαγενῶν ἀπό τήν Ούγκάντα καί μέ τίς εὐλογίες τοῦ Σεβασμιώτατου Κυθήρων κ. Σεραφείμ, ἐπισκεφθήκαμε τήν ὀρθόδοξη ἐνορία τῆς Παναγίας τῆς Μυρτιδιώτισσας στό Ρουμπαάρε τῆς νοτιοδυτικῆς Ούγκάντας. Μίας νεοσύστατης ἐνορίας, μοναδικῆς ὀρθόδοξης σέ ὅλη τή δυτική Ούγκάντα, ἡ ὁποία ἀριθμεῖ περί τούς 300 πιστούς, ἐνῶ ἡ ἐπόμενη πλησιέστερη ὀρθόδοξη ἐνορία, βρίσκεται σέ ἀπόσταση 600 χιλιομέτρων. Οἱ σχέσεις μας μέ τό ἱερατικό ζεύγος ἦταν ἤδη φιλικές, ἀπό τά χρόνια πού καί οἱ δύο βρισκόντουσαν στήν Ἑλλάδα γιά σπουδές.

Σέ αὐτή λοιπόν τήν ὀρθόδοξη κοινότητα εἶχαμε τήν εὐκαιρία νά γνωρίσουμε τούς Ούγκαντέζους ἀδελφούς μας, νά μιλήσουμε μαζί τους, νά συμπάλλουμε καί νά κοινωνήσουμε ἀπό τό ἴδιο ποτήριο σέ δύο λατρευτικές εὐκαιρίες, αὐτῆς τοῦ δεκαπενταυγούστου καί μίας ἀκόμη Κυριακῆς. Μοιραστήκαμε μαζί τους στιγμές ὀρθόδοξης ζωῆς. Ἰδιαίτερη εὐλογία ἦταν ἡ συνάντησή μας μέ τόν Σεβασμιώτατο κ. Ἰωνᾶ, Μητροπολίτη τῆς Νότιας Ούγκάντας καί μέ τόν Θεοφιλέστατο κ. Σιλβέστρο τῆς Βόρειας Ούγκάντας. Πήραμε τήν εὐχή τους στήν ἀρχή τῆς ἀποστολῆς καί ὁ Σεβασμιώτατος Ἰωνᾶς μᾶς μίλησε γιά τήν ἱστορία τῆς Ὀρθοδοξίας στήν Ούγκάντα καί ἀκόμη γιά τήν ἱστο-

ρία τοῦ π. Ἀριστοτέλη καί τήν εἰσχώρησή του στούς κόλπους τῆς Ὀρθόδοξης πίστεως.

Ἀκόμη ἀξιωθήκαμε νά διακονήσουμε τήν ἐνορία, ὀργανώνοντας κατασκήνωση γιά τά παιδιά τῆς περιοχῆς. Πάνω ἀπό 150 παιδιά, ἀπό τό Ρουμπαάρε καί τά γύρω χωριά, ἔρχονταν καθημερινά γιά 4 ἡμέρες στό χώρο τῆς ἐκκλησίας, καί μέσα ἀπό παιχνίδια, κατασκευές, ζωγραφίες, ψαλμούς καί τραγούδια μοιραστήκαμε μαζί τους τή χαρά καί τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ.

Ἀπό τότε πού γυρίσαμε, γεμάτοι ἀπό αὐτές τίς ἐμπειρίες παρακαλοῦμε τόν Θεό νά μᾶς ἀξιώσει νά ξαναβρεθοῦμε κοντά στούς ἀφρικανούς ἀδελφούς μας, μέ τούς ὁποίους ἐνωνόμαστε τώρα στή Θεία Λειτουργία καί στήν προσευχή.

Ἀναμνήσεις ἀπό τήν ἀποστολή...

Όταν συζητούσαμε πρὶν ἀπό μερικούς μήνες νά πᾶμε στήν Ούγκάντα εἶχα τήν αἴσθησις ὅτι ἦταν ἕνα «ἄπιαστο ὄνειρο». Τώρα, πού τελικά μέ τήν βοήθεια τοῦ Θεοῦ πῆγαμε καί γυρίσαμε, βλέπουμε τίς φωτογραφίες, ξαναθυμόμαστε τούς ἀδελφούς μας καί ὅσα ζήσαμε στήν Ούγκάντα μαζί τους καί μᾶς φαίνεται ξανά νά σάν ὄνειρο. Ὅχι ἐπειδὴ ἦταν μεγάλο τό ταξίδι ἢ ἐπειδὴ οἱ συνθήκες ζωῆς εἶναι πολύ διαφορετικές ἀπό τίς δικές μας, ἀλλά ἐπειδὴ ἦταν ἕνα μεγάλο μάθημα γιά ἐμᾶς. Εἶδαμε ἀνθρώπους μέ τόσα λίγα νά ἔχουν τήν πραγματική εὐτυχία καί πίστη.

Τό πιό ἐντυπωσιακό εἶναι ἡ παιδική ἀπλότητα καί ἡ ἀγάπη πού ἔχουν ὅλοι τους. Ἐνα περιστατικό πού θά μοῦ μείνει ἀξέχαστο εἶναι μέ ἕνα μικρό κοριτσάκι, τήν Σοφία. Μία μέρα ἐνώ ἔχουμε μοιράσει ἀπό δύο καραμέλες στό κάθε παιδί, ἔφαγε τήν μία καί ἐνῶ τήν εἶδα νά κρα-

χαρά

τάει τήν ἄλλη, λογικά γιά νά τήν φάει πιά μετά, πῆγα καί τῆς ζήτησα νά μοῦ τήν δώσει. Χωρίς νά τό σκεφτεῖ πολύ καί μέ ἕνα χαμόγελο ἀπίστευτο ἄπλωσε τό χέρι καί μοῦ τήν ἔδωσε. Λίγο πιά μετά μάθαμε ἀπό τήν πρεσβυτέρα Μαγδαληνή ὅτι εἶναι ὀρφανή καί μένει μαζί μέ μία φτωχή οἰκογένεια πού τήν ἔχει ὑπό τήν προστασία της...

Μακάρι νά μπορέσουμε νά μοιάσουμε ἔστω καί λίγο στή Σοφία καί σέ ὅλα τά παιδιά τῆς Οὐγκάντας, πού θά δώσουν ὅ,τι ἔχουν, ἀλλά ἀκόμα καί νά μήν ἔχουν τίποτα, θά σοῦ δώσουν τήν ἀγάπη τους καί τό πιά γλυκό χαμόγελο!

*Γιάννης Σταυριανός
Φοιτητής Μηχανολογίας*

Πολλές εἰκόνες ἔχουν μείνει στήν μνήμη μας. Μπορεῖ κανεῖς νά μιλάει γιά αὐτά πού ζήσαμε μέρες καί μήνες καί ἀκόμα νά ἔχει νά πει καί ἄλλα. Θεωρήσαμε ὅτι πᾶμε ἐκεῖ μέ τήν προοπτική νά βοηθήσουμε, ὄχι μόνο ὑλικά, τούς ὄχι τόσο «εὐνοημένους» συνανθρώπους μας, μέ τίς ἐλάχιστες δυνατότητες πού ἔχουμε. Καί δέν βγήκαμε σωστοί. Ἡ χαρά πού ἔβγαине μέσα ἀπό τίς καρδιές μικρῶν καί μεγάλων, ἡ ἀγάπη πρὸς τά πρόσωπά μας, ἡ ἐγκάρδια φιλοξενία καί τόσα ἄλλα. Μᾶς ὑποδέχτηκαν καί μᾶς ἄνοιξαν τήν πόρτα τους χωρίς νά μᾶς ἔχουν ξαναδεῖ, χωρίς νά ξέρουν ποιοί εἴμαστε. Μᾶς δέχτηκαν στήν ἐνορία τους. Μᾶς ἔκαναν νά νιώσουμε σάν νά γυρίσαμε μετά ἀπό καιρό σπιτί μας.

Τά μικρά παιδιά ἔτρεχαν νά μᾶς χαιρετήσουν. Χωρίς νά τούς δώσουμε κάτι. Πρίν πρῶτα λάβουμε νά τούς δώσουμε τά παιχνίδια. Μία

διάθεση νά δώσουν χωρίς νά ἔχουν. Νά σέ κάνουν νά αισθανθεῖς ὁμορφα. Ἀξέχαστο θά μοῦ μείνει τό ἀκόλουθο περιστατικό. Ἦμασταν στήν Θεία Λειτουργία. Κοινώνησαν τά παιδάκια καί πῆραν ἀντίδωρο. Ἐνα ἀπό αὐτά ἦρθε καί κάθισε δίπλα μας, ἔκοψε τό ἀντίδωρό του στή μέση καί ἔδωσε τό μισό σέ ἕναν ἀπό ἐμᾶς πού δέν εἶχε. Καί μπορεῖ νά μήν ἔβαζε κάτι ἄλλο στό στόμα του μέσα στήν ἡμέρα. Αὐτή ἡ διάθεσή του νά μοιραστοῦν αὐτό πού ἔχουν καί νά μήν τό κρατήσουν γιά τόν ἑαυτό τους ξεχειλίζε ἀπό παντοῦ. Χωρίς νά τούς περισσεύουν. Αὐτό πού δύσκολα συναντάει κανεῖς στούς ἀνθρώπους πού συναναστρέφεται. Ἀμα μπορούσαμε, ἔστω καί στό ἐλάχιστο, νά μοιάσουμε σέ αὐτές τίς ψυχούλες τῆς Ἀφρικής, ἴσως νά μᾶς ἀρκοῦσαν τά ἀπλά καί καθημερινά καί νά ἦμασταν πραγματικά εὐτυχεῖς ἄνθρωποι.

*Ἐλένη Μαυρίδη
Φοιτήτρια Ἀρχιτεκτονικῆς*

Ἐκτός ἀπό τή χαρά στά μάτια τῶν παιδιῶν πού ἐντυπωσίασε ὅλους μας ἰδιαίτερα θά μείνει χαραγμένη στή μνήμη μου καί ἡ οἰκογένεια τοῦ πατέρα Ἀριστοτέλη πού μᾶς φιλοξένησε καί μᾶς διακόνησε μέ τόση προθυμία γιά μία ἑβδομάδα περίπου. Ὁ πατέρας μάλιστα τοῦ πατρός Ἀριστοτέλη πρόσφατα χειροτονήθηκε

διάκονος και έπιθυμούσε μέ κάθε εύκαιρία νά μάς μιλήσει γιά τό έργο του πατρός Άριστοτέλη και τής πρεσβυτέρας Μαγδαληνής εκεί, στην ένορία του Ρουμπάρε. Έπιπλέον, όντας δάσκαλος δέν δίστασε στιγμή νά μάς δώσει συμβουλές αλλά και νά μάς μεταφέρει όλες τίς συνθήκες πού υπάρχουν στά σχολεία τής Ούγκάντας. Τά υπόλοιπα μέλη τής οικογένειας, δηλαδή ή μητέρα και τά αδέλφια του πατέρα Άριστοτέλη ήταν συνεχώς στό πλευρό μας είτε μαγειρεύοντας γιά έμάς διάφορα τοπικά

στην πίστη και νά μάς θυμούνται συνεχώς. Αυτό πού μου έκανε τόση έντύπωση ήταν ή χαρά όλων γιά αυτό τό μικρό δώρο, αλλά πολύ περισσότερο ή αντίδραση τής μητέρας, ή όποια μάς εύχαρίστησε πάμπολλες φορές και συγκινήθηκε γι' αυτό. Η ίδια μάλιστα μάς έξομολογήθηκε πώς δέν είχε άλλη εικόνα τής Παναγίας και πώς εκείνη ή μέρα ήταν πολύ σημαντική γιά εκείνη. Η χαρά τους αυτή θά μάς συντροφεύει πάντα και θά μάς γεμίζει και έμάς μέ πίστη πρός τόν Θεό και εύγνωμοσύνη γιά όσα μάς προσφέρει Έκείνος καθημερινά.

*Ηλιάννα Εύθυμίου
Καθηγήτρια Αγγλικών*

Δύο εικόνες θά μείνουν χαραγμένες στή μνήμη μου και θά είναι ένας έλεγχος ένδόμυχος γιά τόν άγώνα μου στην πνευματική πορεία. Η πρώτη, ήταν μέσα από τό βανάκι πού μάς μετακινούσε καθημερινά από και πρός τήν έκκλησία. Καθώς πλησιάζαμε στό λόφο τής έκκλησίας, βλέπαμε τά παιδιά νά ανεβαίνουν τρέχοντας από τό δρόμο τό λόφο

για νά φτάσουν στην έκκλησία. Άν και δέν βλέπαμε τά πρόσωπά τους, καθώς ήμασταν ακόμη μακριά, νιώθαμε τή χαρά και τόν ένθουσιασμό τους. Είχαν τή λαχτάρα νά φτάσουν όσο πιο γρήγορα γινόταν, γιά νά γευτούν άπ' τήν άρχή τούς θείους καρπούς πού έχει ή έκκλησία νά προσφέρει, είτε μέσω τής Θείας Λειτουργίας είτε μέσω άλλων δραστηριοτήτων πού τελούνταν στό χώρο της. Άναρωτιόμουν, πόσοι από μάς έχουμε αυτή τή λαχτάρα, όχι νά τρέξουμε, αλλά έστω νά πάμε τήν Κυριακή στην έκκλησία; Πόσοι από μάς έχουμε τή λαχτάρα νά γευτούμε τούς πνευματικούς καρπούς πού προσφέρει ή κάθε ένορία;

για νά φτάσουν στην έκκλησία. Άν και δέν βλέπαμε τά πρόσωπά τους, καθώς ήμασταν ακόμη μακριά, νιώθαμε τή χαρά και τόν ένθουσιασμό τους. Είχαν τή λαχτάρα νά φτάσουν όσο πιο γρήγορα γινόταν, γιά νά γευτούν άπ' τήν άρχή τούς θείους καρπούς πού έχει ή έκκλησία νά προσφέρει, είτε μέσω τής Θείας Λειτουργίας είτε μέσω άλλων δραστηριοτήτων πού τελούνταν στό χώρο της. Άναρωτιόμουν, πόσοι από μάς έχουμε αυτή τή λαχτάρα, όχι νά τρέξουμε, αλλά έστω νά πάμε τήν Κυριακή στην έκκλησία; Πόσοι από μάς έχουμε τή λαχτάρα νά γευτούμε τούς πνευματικούς καρπούς πού προσφέρει ή κάθε ένορία;

Η δεύτερη εικόνα, επίσης μάς εξέπληξε και τίς δύο φορές πού τή βιώσαμε, στίς δύο Θείες

Η δεύτερη εικόνα, επίσης μάς εξέπληξε και τίς δύο φορές πού τή βιώσαμε, στίς δύο Θείες

Λειτουργίες πού άξιωθήκαμε νά ζήσουμε στήν Άφρική. Καθώς μπήκαμε στό Ναό, μέ έκπληξη είδαμε ότι τά παιδιά είχαν ήδη φτάσει πρίν από μās καί καθόντουσαν ήσυχα στίς θέσεις τους περιμένοντας ύπομονετικά νά ξεκινήσει τό Μυστήριο. Τά παπαδάκια ήδη ντυμένα στό ιερό, βοηθούσαν τόν π. Άριστοτέλη νά φορέσει τά άμφια καί νά έτοιμάσει τό ιερό. Κανένα δέν μιλούσε μέ τό διπλανό του, κανένα δέν έπαιζε. Κι άς είχαν περπατήσει τά περισσότερα δύο ώρες γιά νά φτάσουν στήν έκκλησία. Κι άς ήταν νηστικά από τήν προηγούμενη μέρα μέχρι τό έπόμενο μεσημέρι γιατί ήθελαν νά κοινωνήσουν. Κι άς είχαν ξυπνήσει πολύ νωρίς τό πρωί. Καί μετά πάλι δύο ώρες γιά τήν έπιστροφή. Τίποτα από αυτά όμως δέν τά απέτρεπε άπ' τό νά πάνε στήν έκκλησία από νωρίς. Γι' άλλη μία φορά έλεγχομουν... Έμεις τί ώρα πάμε στήν έκκλησία; Έμεις πώς φερόμαστε μέσα στόν χώρο τής έκκλησίας;

Μάθημα άγιοσύνης από μικρά παιδιά ήταν γιά έμās αυτή ή λαχτάρα τους νά είναι κοντά στόν Χριστό. Γιατί ούσιαστικά όταν είσαι κοντά στήν έκκλησία, είσαι κοντά στόν Χριστό, ζεις τόν Χριστό καί τότε, νιώθεις ό πίο χορτασμένος άνθρωπος στόν κόσμο, άκόμα κι αν είσαι νηστικός! Ό πίο ξεκούραστος, άκόμα κι αν έχεις περπατήσει ώρες μέ τρύπια παπούτσια!

Μπέκου Βασιλική
Δασκάλα

“Αν πρέπει νά επιλέξω μία ανάμνηση είναι ή εικόνα τής συμμετοχής των ανθρώπων στίς Άκολουθίες. Ήταν πραγματικά έντυπωσιακό: όλο τό έκκλησίασμα, από τούς γεροντότερους μέχρι τά μικρά παιδιά, έψελναν αδιάκοπα. Άξιωθήκαμε νά ζήσουμε δύο Θείες Λειτουργίες καί ή εικόνα ήταν ή ίδια. Κανείς δέν μιλούσε μέ τό διπλανό του, κανείς δέν χάζευε. Όλοι ήταν εκεί καί συμμετείχαν μέ τήν καρδιά τους κι αυτό φαινόταν. Μπορεί νά μήν ήταν

στήν τοπική τους γλώσσα και όσοι δέν είχαν πάει σχολείο νά μήν καταλάβαιναν τί ακριβώς λένε, αυτό όμως δέν έμπόδιζε κανέναν. Καί φυσικά, μικροί καί μεγάλοι στέκονταν όρθιοι καί όχι γιατί δέν είχαν πάγκους νά καθίσουν, λίγο στριμωγμένα όλοι χωρούσαν. Δέν κάθονταν γιατί συναισθάνονταν τήν ιερότητα τών στιγμών.

Τό όλο σκηνικό θυμίζει πρωτοχριστιανικά χρόνια. Υπάρχει αυτή ή γνήσια καί απόλυτα συνειδητή συμμετοχή στή Θεία Λατρεία πού – δυστυχώς– στή χώρα μας έχει έκλείψει. Η Θεία Λατρεία είναι τό κέντρο τής εκκλησιαστικής ζωής καί όλοι οί άδελφοί μας στό Ρουμπαάρε δείχνουν νά τό γνωρίζουν καί νά τό εφαρμόζουν πλήρως. Τελικά, πολύ λιγότερα κερδίζουν αυτόί από τή δική μας ελάχιστη βοήθεια πού προσπαθούμε νά δώσουμε καί πολύ περισσότερο έμείς ώφελούμαστε από τό παράδειγμά τους...

*Μαρία Μαυρίδη
Χημικός*

Οί έμπειρίες καί οί εικό-
νες από τά παιδιά στήν
Ουγκάντα είναι πολλές καί χαραγμένες έντονα
άκόμα στή μνήμη μου. Κυρίως δύο περιπτώσεις
θέλω νά αναφέρω, πού από τή μία δείχνουν τό
μεγαλείο αυτών τών παιδιών καί από τήν άλλη
τίς δυσκολίες πού αντιμετώπιζουν πολλά παι-
διά εκεί. Δέν θά ξεχάσω ποτέ τήν εικόνα μέ τά
παιδιά νά πηγαίνουν καί νά παίρνουν τά άδεια
μπουκάλια νερού καί νά τά γεμίζουν μέ τό νε-
ρό πού τούς είχαμε δώσει σέ ποτήρια. "Όχι μό-
νο δέν τό έπιναν, παρότι ήταν κουρασμένα από
τό πολλά παιχνίδια πού είχαμε παίξει μαζί τους,
άλλά τό κρατούσαν νά τό πίνε σπίτι νά τό προ-
σφέρουν στά άλλα μέλη τής οικογένειάς τους.
Χαρακτηριστική εικόνα πού μου έχει μείνει χα-
ραγμένη έντονα ήταν ένα κοριτσάκι περίπου 5

χρονών πού ήπια μόνο μία γουλιά από τό καπά-
κι του μπουκαλιού καί τό υπόλοιπο τό κράτησε
νά τό προσφέρει στό σπίτι. Τό πρώτο πράγμα
πού σκέφτονται είναι τό πώς θά βοηθήσουν
τούς άλλους καί τήν οικογένειά τους καί μετά
τό πώς θά ικανοποιήσουν τήν ανάγκη τους. Θά
στερηθούν γιά νά δώσουν.

Η άλλη εικόνα πού θυμάμαι έντονα είναι 4-
5 παιδιά μέ τσάπες καί άγροτικά εργαλεία, ήλι-
κίας μέχρι 8 χρονών, νά πηγαίνουν στό χωράφι
δίπλα από τήν ένορία τής Μυρτιδιώτισσας γιά

νά όργώσουν καί νά δουλέψουν. Τό έντυπω-
σιακό είναι ότι γιά νά πίνε στό χωράφι περ-
νούσαν μέσα από τά υπόλοιπα παιδιά πού έπαι-
ζαν έξω από τήν εκκλησία. Μία εικόνα πού δεί-
χνει ότι ή παιδική ηλικία γιά πολλά παιδιά σέ
αυτές τίς χώρες δέν είναι όπως τήν γνωρίζου-
με έμείς έδώ. Οί άνάγκες πού έχουν οί οικογέν-
ειες γιά νά επιβιώσουν πολλές φορές ώθούν
τά παιδιά από πολύ μικρή ηλικία νά βοηθήσουν
στίς δουλειές, πού κυρίως είναι άγροτικές, μήν
έχοντας έτσι χρόνο γιά παιχνίδι, ούτε μπορούν
εύκολα νά άσχοληθούν μέ άλλα παιδικά ξε-
γνοιαστα πράγματα.

Μέσα από αυτές τίς δύο εικόνες δέν θέλω
νά δημιουργήσω λύπηση καί αισθήματα στενα-

χώρια, αλλά κυρίως νά ἐλεγχθοῦμε πνευματικά. Ἀπό τήν μέν πρώτη εικόνα τό πώς ἡ προσφορά καί ἡ σκέψη τοῦ νά βάλω τήν ἀνάγκη τοῦ ἄλλου πάνω ἀπό τή δική μου, πρέπει νά πηγάζει ἀπό μέσα μας, ἐνώ ἀπό τή δεύτερη εικόνα τό πώς πρέπει νά εὐχαριστοῦμε γιά ὅλα ὅσα ἔχουμε τόν Θεό καί νά μήν θεωροῦμε τίποτα δεδομένο.

*Γιάννης Μπέκος
Φοιτητής Μηχανολογίας*

Πράγματι, ἡ παραμονή μας στήν πανέμορφη Οὐγκάντα εἶχε ἱεραποστολικό χαρακτήρα! Οἱ μικροί καί μεγάλοι καινούργιοι φίλοι πού γνωρίσαμε ἐκεῖ εἶναι ἀλήθεια ὅτι εἶχαν μία «Ἱερή ἀποστολή»: νά μᾶς διδάξουν νά ζοῦμε, νά ζοῦμε ἐν Χριστῷ!

Στήν Οὐγκάντα συνειδητοποιήσαμε πόσο ἀχάριστοι καί καλομαθημένοι εἴμαστε! Ἡ φράση «Δέν ξέρομε τί ἔχουμε», τό περιγράφει ἐπακριβῶς αὐτό! Πόσο δεδομένο ἔχουμε τό πόσιμο νερό τῆς βρύσης, τό φαγητό ἀνά πᾶσα ὥρα καί στιγμή, τό κρεβάτι μας, τά πολλά καί καθαρά μας ρούχα, τά ἄνετα παπούτσια μας... Νά βλέπατε τά παπούτσια τους (ὅσα εἶχαν φυσικά!!!)... Νά βλέπατε πόσο λιωμένα καί σκισμένα ἦταν... Νά περπατοῦν χιλιόμετρα, νά παί-

ζουν, νά τρέχουν ξυπόλυτα σάν νά φοροῦσαν τά πιό ἀκριβά καί βολικά παπούτσια! Στήν κυριολεξία: «Δέν ξέρομε τί ἔχουμε!!!»

Ξέρετε ὅμως σέ τί ὑστεροῦμε; Τί μᾶς λείπει; Ἡ Πίστη, ἡ εὐγνωμοσύνη, τά ἀληθινά ἐγκάρδια χαμόγελα, ἡ πραγματική ζωή! Ἡ ἐν Χριστῷ ζωή! Οἱ πρωτοχριστιανοί φίλοι μας μᾶς δίδαξαν τήν ἔννοια τῆς ἀληθινῆς πίστεως! Τήν ἔννοια τῆς Κοινωνίας Χριστοῦ! Στήν Παναγία τήν Μυρτιδιώτισσα ἔνισσα αὐτό πού πολλοί Πατέρες λένε ὅτι: «Ἡ ἐκκλησία εἶναι ἓνα κομμάτι τοῦ Παραδείσου!». Τό ἔνιω-

σα ὅταν ἔβλεπα τόν πατέρα Ἀριστοτέλη νά κηρύττει καί ὅλα τά μάτια καί τά αὐτιά νά εἶναι στραμμένα σέ αὐτόν! Τό ἔνιωσα ὅταν κάθε πιστός πρῖν μπεῖ στήν ἐκκλησία ἔσκυβε καί ἔκανε τόν σταυρό του, ὅταν ἄκουγα ὅλο τό ἐκκλησίασμα νά ψέλνει ὄρθιο ἀδιάκοπα, ὅταν ἔβλεπα τά παιδιά νά κλείνουν τά μάτια τους καί νά βάζουν τά χέρια τους μπροστά γιά νά προσεύχονται συγκεντρωμένα! Πόσο μικρός ἀνθρωπάκος αἰσθάνθηκα! Πόσο ἄπιστος Χριστιανός!

Σᾶς εὐχαριστοῦμε μικροί μας φίλοι γιά τό κουράγιο, τήν δύναμη, τήν ἐλπίδα καί τήν θέληση πού μᾶς δώσατε! Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιατί στά πρόσωπά σας εἶδαμε Χριστό! Στά πό γλυκά σας χαμόγελα, στά πανέμορφα, μεγάλα ἀμυγδαλωτά σας μάτια, στίς πιό ζεστές ἀγκαλιές σας, στίς καθαρές ὁλόλευκες ψυχές σας... Μᾶς λείπετε ἤδη καί εὐχόμεστε νά ἀνταμώσουμε σύντομα! Ἐλπίζουμε, ὅσα ζήσαμε, τίς 10 αὐτές μέρες κοντά σας, νά χαραχτοῦν ἀνεξίτηλα στήν μνήμη μας! Γιατί ζήσαμε Παράδεισο! Μά πόσο Παράδεισο χώρες Θεέ μου σέ μία μικρή ἐκκλησία στό μακρινό Ρουμπαρέ!

*Νίκη Μαυρίδη
Φοιτήτρια Βιοτεχνολογίας*

Ἱερομόναχος Κοσμᾶς Γρηγοριάτης

“Όταν ἕνας ἄνθρωπος
γίνεται σύμβολο θυσίας

Ἐπάρχουν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι μέ τό πέρασμά τους, ἄφησαν τά ἴχνη τῆς παρουσίας τους ζωντανά σ’ αὐτή τή ζωή. Τό παράδειγμά τους ἔγινε σύμβολο, τό ὁποῖο δείχνει στίς ἐπόμενες γενιές ποιὰ πρέπει νά εἶναι ἡ πορεία τους σ’ αὐτή τή ζωή. Πορεία τήν ὁποία συνοδεύει ἡ ἀγάπη καί ἡ θυσία. Δύο ἀρετές, πού εἶναι ἄρρηκτα καί ἀπόλυτα συνδεδεμένες μεταξύ τους.

Ὁ τάφος τους ἔχει σύμβολο τόν Σταυρό, ὁ ὁποῖος μαρτυρεῖ, λοιπόν, αὐτήν ἀκριβῶς τήν ὑπέρτατη θυσία. Μαρτυρεῖ τό πέρασμά τους ἀπό αὐτή τή ζωή. Μαρτυρεῖ τήν ἐκπλήρωση ἑνός σκοποῦ. Ἐνός σκοποῦ, ὁ ὁποῖος χαραχτήκε καί ὑπογράφηκε μέ τό αἷμα τους, ὡς ἀπόδειξη τῆς παρουσίας τους ἐδῶ στή γῆ. Σκεπτόμενος αὐτά, πραγματικά, πῶς νά μήν αισθάνεσαι δέος; Πῶς νά μήν αισθάνεσαι σεβασμό; Πῶς νά μήν αισθάνεσαι τιμή γιά τήν παρουσία τους;

Ζοῦμε σέ μία ἐποχή, ἡ ὁποία καταλύει τά πρόσωπα καί τήν ἱστορία. Ἐποχή ἡ ὁποία προσπαθεῖ νά ἐξαλείψει κάθε ἴχνος τῆς μαρτυρίας ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι θυσίασαν τά ἰδανικά τους καί τήν ἴδια τους τή ζωή σέ κάτι ἱερό καί ἀνώτερο. Ἐποχή ἡ ὁποία γκρεμίζει τά πρόσωπα πού ἔγιναν σύμβολα καί πρότυπα. Γι’ αὐτό, δυστυχῶς, θά πρέπει νά γνωρίζουμε, ὅτι ὄχι μόνο γενιές ἀλλά καί ἔθνη ὀλόκληρα θά χαθοῦν καί

θά καταρρεύσουν σάν χάρτινοι πύργοι μέσα στήν ἱστορία.

Ἐνα τέτοιο σύμβολο ὑπέρτατης θυσίας καί ἀνθρωπιᾶς ὑπῆρξε ὁ ἀείμνηστος Ἱεραπόστολος π. Κοσμᾶς Γρηγοριάτης, ὁ ὁποῖος ἔκλεισε φέτος 31 χρόνια ἀπό τήν κοίμησή του στίς 27/01/1989.

Θεώρησα χρέος μου νά καταθέσω μερικές σκέψεις ἀπέναντι στή μαρτυρική μορφή του, ἡ ὁποία μέ ἐμπνέει καθημερινά βλέποντας τήν φωτογραφία του στούς χώρους τῶν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κατάνγκας καί συγχρόνως μοῦ θυμίζει τό δικό μου χρέος ἀπέναντί του, νά διατηρήσω ὅλη τήν πορεία τῆς ζωῆς του ζωντανή μέσα στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων.

Τό ὄνομά του κοσμεῖ τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, τό Πατριαρχεῖο τῆς Ἀλεξανδρείας καί ἰδιαίτερως τήν Ἱερά Μητρόπολη Κατάνγκας στό Κολουέζι, ὅπου βρισκόταν καί ἡ βάση τῆς δικῆς του ἱεραποστολικῆς του δράσης. Ὁ τάφος του εἶναι φωτεινός ὁδοδείκτης γιά τίς ἐπόμενες γενιές, ἀλλά καί γιά τούς ἀνθρώπους πού ἀγάπησε καί ἔδωσε τά πάντα γιά νά μαρτυρηθεῖ τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ στίς περισσότερες περιοχές.

Ἦταν, ὄντως, ἄξιος μιμητής τῶν Ἁγίων καί τῶν Μαρτύρων τῆς πίστεώς μας. Ἀναλώθηκε στήν Ἀφρικανική Ἠπειρο ὑπό ἀντίξοες συνθήκες δίνοντας ὅτι πιό πολύτιμο εἶχε, τήν ἴδια του τή ζωή. Πότισε μέ τό αἷμα του τή συγκεκριμένη γῆ, ὥστε νά καρποφορήσει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, πού ἔσπειρε ἐντατικά μέ κόπο καί θυσίες στούς Ἀφρικανούς ἀδελφούς του. Αὐτή ἡ σπορά, διά θαύματος, ἔδωσε καρπούς εὐχυμούς καί εὐλογημένους.

Ἀντικρίζουμε χιλιάδες ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἀπέβαλαν τὴν εἰδωλολατρία καὶ ἀσπάστηκαν τὴν Ὁρθόδοξη Πίστη. Οἰκογένειες ὀλόκληρες μαρτυροῦν αὐτό τό θαῦμα. Μαρτυροῦν τὴν παρουσία τοῦ π. Κοσμᾶ ὡς ἀγγέλου ἐξ οὐρανοῦ, ἀπεσταλμένου ἀπὸ τὸν Πανάγαθο Θεό, πού ἐδίδωξε τὰ σκοτάδια τῆς εἰδωλολατρίας καὶ τοὺς ἔδειξε τό Φῶς τὸ Ἄληθινόν.

Μαρτυρίες αὐθεντικές, οἱ ὁποῖες ἀποκαλύπτουν τό μέγεθος τῆς προσφορᾶς αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἶναι καταγεγραμμένες ὄχι μόνο σέ βιβλία καὶ σέ ψηφιακούς δίσκους, ἀλλά, κυρίως, στή συνείδηση τῶν ἀνθρώπων. Ἄνθρωποι πού τόν ἔζησαν, ἐργάστηκαν, ταξίδεψαν χιλιόμετρα μακριά, σέ ἱεραποστολικές περιοδεῖες. Γεύθηκαν χαρές καὶ λύπες. Συνομίλησαν μαζί του, κατηχήθηκαν. Βαπτίστηκαν ἀπὸ τόν ἴδιο. Εἶδαν ζωντανά θαύματα καὶ κοινώνησαν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων ἀπὸ τὰ εὐλογημένα χέρια του.

Μαρτυρίες, τίς ὁποῖες δέν μπορεῖ νά ἐξαλείψει ὁ πανδαμάτωρ καὶ ἀνηλεὴς χρόνος, ὅσο γρήγορα κι ἂν περάσει. Ἔχει καταγραφεῖ τό ὅλο ἔργο του, μέ ἀνεξίτηλο μελάνι στό βιβλίο τῆς αἰωνιότητος. Ἔχουν ζωγραφιστεῖ ἡ μορφή του, οἱ ἀρετές του, μέ τὰ πιό ὁμορφα χρώματα, τίς ὁποῖες καλλιέργησε, τίς αὐξήσε μέσα στόν ἀμπελώνα τοῦ Κυρίου καὶ τό ἀποτέλεσμα ἦταν νά χρωματίσουν μέ τὴν ἀγάπη ἓνα λαό πού πορεύθηκε χιλιάδες χρόνια χωρὶς τὴν Ἀγάπη.

Ἐδῶ μπορούμε νά θυμηθοῦμε τό λόγο τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου, ὁ ὅποιος ταιριάζει ἀπόλυτα στό πρόσωπο τοῦ μακαριστοῦ π. Κοσμᾶ Γρηγοριάτη: «αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεῖαις μου καὶ τοῖς οὔσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρε-

Ὁ Ἰωάννης Ἀσλανίδης, μετέπειτα Ἱερομόναχος π. Κοσμᾶς Γρηγοριάτης († 1989), ἀπόφοιτος τοῦ τμήματος ἐργοδηγῶν ἠλεκτρολόγων, προσέφερε ἀπὸ λαϊκὸς ἀκόμη ἐθελοντικὴ ἐργασία στὴν Ἱεραποστολή

τησαν αἱ χεῖρες αὐταί»(Πράξ. 20,34).

Ἐάν δοῦμε, πράγματι, τὴ ζωὴ αὐτοῦ τοῦ μεγάλου Ἱεραποστόλου πόσο πολύ ἐργάστηκε, σπέρνοντας τό λόγο τοῦ Θεοῦ σ' ἓνα ἀκαλλιέργητο χωράφι, ἀντικρίζοντας τὰ ζιζάνια τῆς ἀμαρτίας, τῆς εἰδωλολατρίας, τῆς μαγείας πού εἶχαν εἰσχωρήσει στὶς ψυχές τῶν ἀνθρώπων ἐδῶ, θά ἐντυπωσιαστοῦμε σκεπτόμενοι πού βρῆκε ὁ ἄνθρωπος αὐτός τόση δύναμη, ὥστε νά ἐπιτελέσει ἓνα τέτοιο θεάρεστο ἔργο. Καὶ πάλι

ὁ Παύλειος λόγος ταιριάζει απόλυτα: «ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νοσητῶν ἓνα ἕκαστον» (Πράξ. 20,31).

Πόσες φορές αἰσθάνθηκε ἀπογοητεύσεις, βλέποντας σέ κάποια σημεῖα τοῦ ἔργου του νά ὑψώνονται ἐμπόδια, σάν πελώρια κύματα καί νά μήν μπορεῖ νά τά ξεπεράσει μέ κανένα ἄλλο τρόπο παρά ἔχοντας μόνο μία σανίδα σωτηρίας; Ἡ μόνη ἀσφαλῆς σανίδα, ἦταν ἡ βαθιά πίστη του στόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό. Ἡ πίστη ἡ ὁποία τοῦ ἔδινε δύναμη, ἐλπίδα καί παρηγοριά, γιά νά μπορεῖ νά συνεχίζει τό τεράστιο ἔργο του, ξεπερνώντας ὅλες τίς ἀντιξοότητες πού συναντοῦσε στό πέρασμά του.

Τό ἔργο του, ὅμως, μετὰ ἀπό πολλές καί ἐπίπονες προσπάθειες, βρῆκε ἀνταπόκριση. "Ἐβλεπε τοὺς καρπούς του νά ὠριμάζουν ἀργά, ἀλλά σταθερά. "Ἐβλεπε τοὺς Ἀφρικανούς ἀδελφούς νά ἀσπάζονται τόν Χριστιανισμό καί νά εἰσέρχονται στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, ἀλλά καί νά γίνονται συνεργάτες του στόν ἀγῶνα τῆς Ἱεραποστολῆς. Συνεχίζουν οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, νά ἀφήνουν τά ἴχνη τῆς παρουσίας του σπέρνοντας συνεχῶς τό λόγο τοῦ Χριστοῦ στίς χερσωμένες ἀπό τήν ἁμαρτία ψυχές τους.

Νομοτελειακά, ὅμως, κάθε ἀρχή στόν φθαρτό καί ἐφήμερο κόσμο ἔχει καί ἓνα τέλος. Κάθε πορεία ἔχει καί ἓνα τελικό προορισμό. "Ἐτσι καί ἡ πορεία τοῦ π. Κοσμᾶ ἔφτασε στό τέλος της. "Ἐνα τέλος, τό ὁποῖο, ἴσως, δέν ἦταν ἀντάξιο τοῦ ἔργου του. "Ἐνα τέλος, πού ἔκρυβε μία ἀναπάντεχη ἔκπληξη.

Ἐκπληρώθηκε ἀπό ἓνα λόγο τοῦ π. Κοσμᾶ, ὁ ὁποῖος προγνώριζε τό θάνατό του. Σέ μία στιγμή τῆς ζωῆς του εἶπε: «Γιά τήν Ἱεραποστολή τό

Μεγαλοβδόμαδο στήν Ἱεραποστολή, τελώντας τήν Ἀκολουθία (πάνω). Ὁμαδικό Βάπτισμα στίς ὄχθες ποταμοῦ (κάτω)

δόσιμο νά εἶναι ὀλοκληρωτικό, δίχως κρατούμενα, μέ διάθεση αὐτοθυσίας καί αὐταπαρνήσεως καί μέ σκοπό νά ἀφήσουμε τά κόκκαλά μας μεταξύ τῶν ἰθαγενῶν». "Ἐτσι καί ἔγινε. Ὁ λόγος του προφητικός.

Μετὰ ἀπό μία πορεία ἀγάπης δεκατριῶν ἐτῶν στόν Ἀμπελώνα τῆς Ἀφρικανικῆς γῆς, ὁ Θεός κάλεσε κοντά του τόν π. Κοσμᾶ, γιά νά ξεκουράσει τό κουρασμένο σῶμα του ἀπό τοὺς κόπους καί τά βάσανα αὐτῆς τῆς ζωῆς καί νά

Έκδηλώσεις αναγνώρισης και σεβασμού των ντόπιων στο πρόσωπο του μακαριστού π. Κοσμᾶ μετά τό πέρασμα πολλῶν ἐτῶν ἀπό τήν κοίμησή του

ἀναπαύσει τήν ἁγιασμένη του ψυχή στή Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

Ἐνα τραγικό τροχαῖο δυστύχημα ἔδωσε τέλος σ' αὐτήν τήν πορεία ἀγάπης τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν ἀδελφῶν στήν Κεντρική Ἀφρική. Τούς στέρησε τόν πνευματικό τους πατέρα, ὁ ὁποῖος τούς ἀναγέννησε πνευματικά καί τούς κατεύθυνε στήν Αἰώνια Ζωή. Σταμάτησε νά χτυπάει ἡ καρδιά ἑνός σύγχρονου μεγάλου Ἱεραποστόλου. Μιά καρδιά, ἡ ὁποία ἔκλεισε μέσα

της κάθε πονεμένο ἀπό τήν ἁμαρτία ἄνθρωπο καί τοῦ ἔδωσε ἀξία στήν μέχρι τότε ἀνυπαρξία του. Τοῦ ἔδωσε τό Φῶς τοῦ Χριστοῦ, μέσα στό πνευματικό σκοτάδι τῆς ἀγνοίας του. Τοῦ ἔμαθε γιά τήν Ἀγάπη, καθώς ὁ ἴδιος τήν εἶχε κωινῶνῆσει πρῶτος στή ζωή του.

Πρόθυμα ἔκανε τήν εὐαγγελική προτροπή τοῦ Κυρίου πράξη, αὐταπαρνούμενος τόν ἴδιο του τόν ἑαυτό. Δέν ὑπολόγισε τίποτα στή ζωή του. Ἐνα μόνο τόν ἐνδιέφερε. Νά μπορέσει νά ἐκπληρώσει τήν ἀποστολή του. Καί ἡ ἀποστολή του ἦταν νά μεταφέρει μέ τόν καλύτερο δυνατό τρόπο τή Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν στήν Ἀφρικανική Ἡπειρο.

Ὁ λαός τοῦ Κολουέζι καί τῶν γύρω περιοχῶν σήμερα εἶναι βαθύτατα εὐγνώμων στήν ὀσιακή καί μαρτυρική μορφή του, γιατί χρωστᾶνε τά πάντα σ' αὐτόν τόν ἄνθρωπο πού τούς ἔδωσε τά πάντα. Τούς ἔδωσε τόν πολυτιμότερο θησαυρό πού κατεῖχε καί αὐτός ἦταν ἡ ἀνόθευτη Ὁρθόδοξη Πίστη.

Τέλος, τό λείψανό του, τό ὁποῖο ὑποδέχτηκε μέσα στήν καρδιά του ὁ λαός τῆς Ἀφρικής, εἶναι ἡ πολύτιμη παρακαταθήκη πού ἄφησε ὁ π. Κοσμᾶς, γιά νά θυμούνται καί νά παραδειγματίζονται οἱ ἐπόμενες γενιές. Ὁ σταυρός πού βρίσκεται στό ἐντάφιο μνημεῖο του, εἶναι

ἀδιάψευστη ἀπόδειξη ὅτι ὁ κεκοιμημένος πού ἀναπαύεται εἰρηνικά σέ αὐτό, σήκωσε ἐπάξια τό δικό του προσωπικό Σταυρό του φέροντας εἰς πέρας τήν ἀποστολή του στόν κόσμο.

Ἄς εἶναι Αἰωνία ἡ μνήμη του!

Ἀρχιμ. Κοσμᾶς Θασίτης, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Κατάνγκας

Μέ τό ἔλεος τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ καί τίς εὐχές τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικής κ. Θεοδώρου Β΄, πραγματοποιήθηκε ἀπό 26^{ης} ἕως 29^{ης} Ἰανουαρίου 2020, στήν ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν, τό Β' Λειτουργικό Σεμινάριο τῶν κληρικῶν μας μέ θέμα: «Ἁγία καί Μεγάλη Ἑβδομάδα: Πνευματική καί Λειτουργική ζωή».

Τήν 25^η Ἰανουαρίου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων ὑποδέχθηκε μέ πατρική ἀγάπη καί χαρά, τοὺς προερχομένους ἀπό τίς διάφορες πόλεις τῆς χώρας κληρικούς του.

Τήν Κυριακή 26^η Ἰανουαρίου 2020, πραγματοποιήθηκε Ἀρχιερατική θεία Λειτουργία, μέ τήν συμμετοχή ὄλων τῶν κληρικῶν, ἐνοριακῶν χορωδιῶν, τῶν μελῶν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, τῶν μελῶν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν καί πλήθους πιστῶν.

Ὁ Σεβασμιώτατος κήρυξε τόν θεῖο λόγο λαμβάνοντας ἀφορμή ἀπό τήν Εὐαγγελική περικοπή τῆς κλήσεως τοῦ Ζακχαίου ἀπό τόν Κύριο καί ἀνεφέρθη ἐκτενῶς στίς ἱερατικές κλήσεις, ὡς καί στό σημαντικό γεγονός τοῦ Β' Λειτουργικοῦ Σεμιναρίου τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, πού ἀποσκοπεῖ στή λειτουργική κατάρτιση τῶν ἱερέων περί τῶν κατασκευτικῶν Ἀκολουθιῶν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Ἑβδομάδος καί κατ' ἐπέκταση στήν πνευματική προαγωγή τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κονγκό - Μπραζαβίλ.

Τό ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας εἶχε πολύωρη συνάντηση μέ τοὺς κληρικούς γιά θέματα πού ἀφοροῦν στήν προσωπική πνευματική, οἰκογενειακή καί ἐνοριακή ζωή τους.

Τίς ἐπόμενες δύο ἡμέρες τελέσθησαν ὑποδειγματικῶς ἐντός τοῦ Ἱεροῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Point - Noire οἱ Ἱερές Ἀκολουθίες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, ὑπό τήν διαρκή ἐπίβλεψη τοῦ Μητροπολίτη, μέ σκοπό τήν ὀρθή κατάρτιση τῶν ἱερέων ἐπί τῶν σχετικῶν τυπικῶν λειτουργικῶν διατάξεων.

Μετά τό πέρασ αὐτῶν, ἀκολουθοῦσε ἀπό κοινου μελέτη ἀξιόλογων ἐρμηνευτικῶν κειμέ-

Β' Λειτουργικό Σεμινάριο κληρικῶν τῆς Μητροπόλεως Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν

νων πού ἀναλύουν ἱστορικῶς καί θεολογικῶς τίς προαναφερθεῖσες ἱερές Ἀκολουθίες.

Τό ἀπόγευμα τῆς 28^{ης} Ἰανουαρίου, στή σύναξη τοῦ ἱεροῦ κλήρου, προσετέθησαν καί οἱ ἐπικεφαλῆς τῶν κατηχητῶν ἀνά Ἀρχιερατική Περιφέρεια, ὥστε ὁ ὑπόλοιπος χρόνος ἕως τήν περάτωση τοῦ Σεμιναρίου, νά ἀφιερωθεῖ στήν ἀπό κοινου ἐξέταση τοῦ σπουδαίου θέματος τῆς κατηχήσεως.

Οἱ κατηχητές κατέθεσαν τίς ἐμπειρίες τους σχετικά μέ τίς μεθόδους, τό κατηχητικό ὑλικό, καθώς καί τά προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουν κατά τήν προετοιμασία τῶν κατηχουμένων πρὸς τό ἅγιο Βάπτισμα.

Μετά ἀπό διεξοδική μελέτη τοῦ ἀνωτέρω θέματος, τό ἀπόγευμα τῆς 29^{ης} Ἰανουαρίου, ὁ Σεβασμιώτατος παρουσίασε τήν ἀπό καιροῦ εἰλημμένη ἀπόφασή του περί τῆς συστάσεως μονίμου Σεμιναρίου Κατηχητῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, στό ὁποῖο θά μετέχουν μόνιμοι κατηχητές ἀπό κάθε ἐνορία, ὑποχρεωτικῶς πεπαιδευμένοι ἐνήλικες, ὄριμοι πνευματικῶς καί ἀπό ἐτῶν βαπτισμένοι Ὁρθόδοξοι χριστιανοί,

οί όποιοι ανά τετράμηνο θά προσέρχονται σέ σύναξη υπό τόν Ποιμενάρχη στήν έδρα τής Μητροπόλεως, προκειμένου νά καταρτίζονται καί νά λαμβάνουν κοινό θεολογικό ύλικό πρός μελέτη, έως τήν έπόμενη σύναξη, όπου, κατόπιν έξέτασης έπ' αύτοϋ, θά λαμβάνουν νέο ύλικό.

Ταυτοχρόνως ή Μητρόπολη θά προβεί στήν έκτύπωση συνοπτικού συγγράμματος περί τήν Όρθόδοξη πίστη, τό όποίο θά μελετούν οί κατηχούμενοι μέ τήν βοήθεια τών κατηχητών τους στήν διάρκεια ενός έτους. Σκοπός τοϋ έγχειρήματος είναι, μέ τή Χάρη τοϋ τρισαγίου Θεοϋ, ή όρθή, συστηματική, υπεύθυνη καί ένι-

αία μορφή καί περιεχομένου κατήχηση, όλων τών προσερχομένων στήν Όρθόδοξη πίστη, από έντεταλμένα καί μόνιμα πρόσωπα, τά όποία επίσης θά τυγχάνουν διαρκούς έπιμορφώσεως.

Τό τριήμερο Λειτουργικό Σεμινάριο ολοκληρώθηκε έπιτυχώς τό βράδυ τής 29^{ης} Ιανουαρίου μέσα σέ κλίμα ένθουσιασμοϋ καί πνευματικής εύφορίας, μέ τήν προσφορά ιερών άμφίων στους ιερείς, καθώς καί κατηχητικών συγγραμμάτων πρός αύτούς καί τούς έπικεφαλής κατηχητές.

Άπό τήν Ίερά Μητρόπολη Μπραζαβιλ καί Γκαμπόν

Πατριαρχική Σχολή «Άγιος Άθανάσιος ό Μέγας»

Άπό τά τέλη τοϋ περασμένου Ιανουαρίου, ξεκίνησε καί πάλι, μέ τή συμμετοχή δέκα Άφρικανών σπουδαστών, ή λειτουργία τής Σχολής τοϋ Πατριαρχείου Άλεξανδρείας «Άγιος Άθανάσιος ό Μέγας». Τή λειτουργία τής Σχολής άνακοίνωσε ό ίδιος ό Μακαριώτατος Πατριάρχης Άλεξανδρείας καί πάσης Άφρικής κ. Θεόδωρος στό χώρο όπου στεγάζεται ή Σχολή, στήν Ίερά Μονή τοϋ Άγίου Σάββα.

Τήν άνακοίνωση για τήν έπαναλειτουργία τής Σχολής, μάλιστα, έκανε ό Μακαριώτατος, παρουσία τοϋ Συντονιστή Έκπαίδευσης Βορείου Άφρικής καί Μέσης Άνατολής κ. Δημήτρη Γιαννικόπουλου, ό όποιος έξέφρασε τήν όλόθερμη στήριξη τοϋ Υπουργείου Παιδείας, τονίζοντας ότι στό άμεσο μέλλον θά έξετάσει τό πώς πρακτικά θά στηριχτεί ή λειτουργία τής Σχολής τοϋ Πατριαρχείου Άλεξανδρείας, μέ τή βοήθεια άποσπασμένων από τήν Έλλάδα εκπαιδευτικών.

Στήν Πατριαρχική Σχολή «Άγιος Άθανάσιος ό Μέγας», οί Άφρικανοί σπουδαστές στό ώρολόγιο πρόγραμμα, διδάσκονται μαθήματα θεολογίας, καθώς επίσης καί μαθήματα νοσηλευτικής καί γεωπονικής, από Έλληνες καί Αιγύπτιους εκπαιδευτικούς, αλλά καί στελέχη

τοϋ Πατριαρχείου.

Νά σημειωθεί ότι οί περισσότεροι από τούς δέκα σπουδαστές, μιλάνε πολύ καλά τήν έλληνική καί κατέχουν τή βυζαντινή μουσική, από σεμινάρια πού ήδη έχουν παρακολουθήσει στίς κατά τόπους Μητροπόλεις τής Άφρικής.

Άπό τό Πατριαρχείο Άλεξανδρείας

«τῶν δέ μαθητῶν καθὼς ἠὺπορεῖτό τις, ὤρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς... ἀδελφοῖς»

(Πράξ. ια' 29)

Ἀπό 01-10-2019 ἕως 31-12-2019 προσεφέρθησαν στό Γραφεῖο τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τά παρακάτω χρηματικά ποσά γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἀπό τούς:

Diamantidis Kostas 16,40 • Ἀηδόνη Ἀθανάσιο 20 • Ἀλεβίζο Ἰωάννη 25 • Ἀναγνωστοπούλου Ἀργυρή 60 • Ἀνταλλόπουλο Γεώργιο 150 • Ἀνυφαντῆ Βαίιο 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4817) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4199) 50 • Ἀνώνυμο (Α.Α.1949) 50 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1952) 90 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1953) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4584) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4687) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4695) 400 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1941) 90 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4189) 25 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4173) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4168) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3622) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5078) 50 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1934) 90 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3640) 40 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5054) 20 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1962) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4867) 10 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4866) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5097) 20 • Ἀνώνυμο

(Γ.Ε. 5062) 2.200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4647) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4360) 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3641) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4798) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5095) 1.000 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4688) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4794) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4801) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3623, 4191, 4164, 5058) 120 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4819) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5056) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5044) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4356) 70 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1964) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3651) 100 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1959) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4178) 500 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5063, 5064) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4179, 4180, 5055) 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5096) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4170) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3653, 4194, 4604, 5088) 200 • Ἀποστόλου Ἀθηνᾶ 350 • Ἀργυρούλη Μαρία 200 • Ἀριστοτελίδη 200 • Ἀσημάκη Ἀρχοντούλα 20 • Ἀσφή Ἐλένη 20 • Βασιλοπούλου Γεωργία 120 • Βασιλοπούλου Σοφία 60 • Βατίδου Ἐλένη 30 • Βελισσαρίου Κυριακούλα 15 • Βηλάκη Ἀργυρώ 20 • Βλάχου Κυριακή 100 • Βλέτσα Νικόλαο 20 • Βουκουκλάρη

Στέλλα 20 • Βουτενιώτη Ἀνδρέα 20 • Γαβρίδου Σοφία 200 • Γερομόσχου Ἐλένη 10 • Γεωργιάδη Παναγιώτη 15 • Γεωργίου Ἐλευθέριο 15 • Γεωργοτᾶ Μᾶρκο 50 • Γεωργουλέα Ἀνδρέα 10 • Γιαννακόπουλο Ἀ. 500 • Γιαννοπούλου Παναγιώτα 35 • Γκότση Χρήστο 50 • Γουργουρά Ἀγγελική 20 • Δαλιάνη Στέλλα 50 • Δάρρα Σταυρούλα 20 • Δασκάλου Στυλιανή 20 • Δεληγιώργη Κων/νο 90 • Δημητρίου Νίκη 20 • Διαμαντόπουλο Θεόδωρο 30 • Δούγαλη Παναγιώτη 50 • Δραγάτη Σεβαστή 20 • Δρακάκη Μαλ. 300 • Ἐγγλέζου Φιλία 22 • Εὐσταθίου Δάφνη 30 • Ζάρρου Μαρία 70 • Ζαφειρόπουλο Ἀναστάσιο 30 • Ζέρβα Δημ. 50 • Ζηλιανάκη Ἐλένη 70 • Ζουμπουλόγλου Χρυσαιγή 50 • Ζουναρέλη Βασίλειο 60 • Ἡσυχαστήριο «Ἁγ. Πάντων» 30 • Ἡσυχαστήριο «Οἱ Ἁγ. Θεόδωροι» 30 • Θαλασσέλη Παναγιώτη 200 • Ἰσρατόγλου Ἀλέξιο 50 • Κακαλή Πέτρο 50 • Κακαράτζα Ἀντώνιο 40 • Καλόξυλο Εὐάγγελο 100 • Κάμα Βασίλειο 5 • Καντιδάκη Ἰωάννη 120 • Καπίκη Δημήτριο 30 •

Καραβάνη Εύστράτιο 50 • Καρακατσάνη 20 • Καρακατσάνη Ἀθηνᾶ 100 • Καρακίττου Ἑλενα 300 • Καραμάνου Ἄννα 100 • Καραολάνη Κων/νο 50 • Καρυώτου Χαρίκλεια 50 • Κατσαροῦ Χριστίνα 50 • Κηπουροῦ Βασιλική 100 • Κορακιανίτου Ἀγγελική 800 • Κοσμᾶ Δημήτρη 50 • Κουκουλάκη Εἰρήνη 50 • Κουνιάκη Ἰουλία 100 • Κουπαράνη Στέργιο 17 • Κουράφα Χριστίνα 150 • Κουτουμάνο Δημήτριο 200 • Κουτσογιάννη Δ. 120 • Κρίτσα Σταυρούλα 100 • Κωνσταντινίδη Εὐάγγελο 20 • Κωνσταντινίδου Ἐλεούσα Μαρία 50 • Κωνσταντοπούλου Βούλα 40 • Κωστοπούλου Παναγιώτα 20 • Λεβεσᾶνο Νικόλαο 100 • Λινάρδο Δημήτριο 15 • Λυμπέρη Δημήτριο 120 • Μακρῆ Φιλარέτη 150 • Μακρίδου Νίνα 40 • Μάλλιερη Γεώργιο 40 • Μανθόπουλο Κων/νο 1.000 • Μαριάμ 50 • Μαρκέλου Γεωργία 20 • Μαστορίδη Κων/νο 50 • Μαυράκη Στέφανο 40 • Μαυρῆ Ἄννα 20 • Μελᾶ Αἰκατερίνη 100 • Μεσσηνιώτη Σπύρο 50 • Μηλίτση Γεώργιο 50 • Μητράκου Ἐφη 20 • Μικρόπουλο Ἠλία 50 • Μπαμπαρούτση Ἰωάννη 30 • Μπαρσάκη Λέρτα Φωτεινή 20 • Μπινιάρη Κων/νο 50 • Μπινικό Νίκο 10 • Μπιρπανάγο Ἄ. 26 • Μπόλη Ἠλία 20 • Μπουζάνη Σοφία 20 • Μπούκουρα Χρῆστο 300 • Μπρέλλα Στέφανο 19,64 • Ναθαναήλ Κυριάκο 50 • Ναό Εὐαγγελισμού τῆς Θεοτόκου 600 • Νασοπούλου Στέλλα 40 • Νικολαΐδου Ἐλένη 50 • Νικολόπουλο Στέργιο 100 • Ὁμιλο Ἐξωτ. Ἱεραποστολῆς 1.750 • Οὐγιάρογλου Γεωργία 5 • Παναγιωτόπουλο Γεώργιο 250 • Παναγιωτόπουλο Γεώργιο 50 • Παντζοπούλου Ἀδαμαντία 100 • Πανώριο Νικόλαο 50 • Παπαδάκο Γεώργιο 400 • Παπαδημητρίου Ἀπόστολο 100 • Παπαθωμᾶ Γεώργιο 110 • Παπαθωμοπούλου Ἰσμήνη 20 • Παπαχρήστου Ἠλιάνα 300 • Παππᾶ Βασιλική 100 • Πασχαλίδη Ἀναστάσιο 20 • Πατούνα Ἐμ. 120 • Πατρινό Κ. 50 • Πατρινό Νικόλαο 50 • Πάτση Παναγιώτη 30 • Πατσογιάννη Δημήτριο 180 • Παυλάκο Ἀλέξανδρο 30 • Περισοράτη Κων/νο 300 • Πετρούλια Βασίλειο 500 • Πολεμῖκο Σωτήριο τοῦ Ἐμ. 310 • Πουλάκη Μαργαρίτα 50 • Πυριόχο Λεωνίδα 50 • Ρήγκο Ἀριστοτέλη 150 • Ρώμα Χρῆστο 20 • Σακελλάρη Γεώργιο 300 • Σαμιώτη Ζωή 50 • Σαραβάνου Βασιλική 100 • Σαρακατσίδη Ἀναστάσιο 50 • Σαρακηνό Χαράλαμπο 100 • Σβαρνᾶ Ἠλία 20 • Σκέντζου Σοφία 30 • Σολδάτο Ἰωάννη 50 • Σολομωνίδου Ἀνδρομάχη 60 • Σουρίδη Ἠλία 100 • Σταματοπούλου Ρούσσου Ἄρτεμις 60 • Σταυρόπουλο Ἰ. καί Συνεργάτες 200 • Στράτου Εὐαγγελία 40 • Σύλλογο «Μακρουγιάννης» 200 • Συμεωνίδου Δέδε Ἐλένη 30 • Σχολή Ἀπολυτρωτική Ἵπ. Θεοτόκου 620 • Σωτηροπούλου Μαρία 100 • Ταμπακόπουλο Βασίλειο 30 • Ταϊνατζόγλου Εὐαγ. 20 • Ταταράκη Εὐαγ. 100 • Τζαβάρη Γεωργία 15 • Τζίντζιο Γεώργιο 80 • Τζίντζιου Ὀλγα 30 • Τηγάνη Παναγιώτη 10 • Τραϊανοῦ Βασιλική 300 • Τραϊκάπη Σπυρίδωνα 50 • Τσαβοῦ Μαργαρίτα 70 • Τσακίρη Εἰρήνη 20 • Τσάπραζη Νικόλαο 50 • Τσατσανάκο Κων/νο 45 • Τσελεπατιώτη Εὐαγ. 200 • Τσιολακούδη Ματζιροπούλου Λ. 40 • Τσιρώνη Ἐλένη 101 • Τσίτσα Χρυσούλα 100 • Τσίτουρα Ἀπόστολο 30 • Ὑφαντῆ Ἰωάννη 60 • Ὑφαντῆ Ἰωάννη 60 • Φανάρα Δημήτριο 50 • Φάτση Εὐαγγελία 20 • Φιλ. Σωματεῖο «Ὁ Ἄγ. Χαράλαμπος» 300 • Φραγκόπουλο Εὐστράτιο 50 • Φωτόπουλο Φώτιο 500 • Χαμακιώτη Σωτήριο 100 • Χαμουρούδη Λαμπρινή 30 • Χααραλαμπίδου Μαρία 20 • Χααραλαμπόπουλο Θεοδόσιο 70 • Χαρτοφύλη Γεώργιο 5.200 • Χατζηαλεξάνδρου Ἀλέξανδρο 50 • Χατζηκυριάκου Βασ. 50 • Χατζημανώλη Αἰκ. 200 • Χατζηπρίμο Θωμᾶ 20 • Χατζησταυρίδου Ἀναστασία 15 • Χρυσό Μιχ. Παῦλο 60 • Ψαρογιώργου Μαγκλάρη Παναγιώτα 50 • Ψαρουδάκη Παναγιώτα 50.

Ἐπιμέλεια: Εὐάγγελος Δ. Ζουρδούμης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πατριαρχικό Εύχαριστήριο Γράμμα	2
Καλλιέργεια οικουμενικής και όχι έθνοφυλετικής ιεραποστολικής συνείδησης † ό Κορέας Άμβρόσιος	3
Έβδομάδα Έξωτερικής Ίεραποστολής	7
Θεανώ Μουσελεκίδου μία θαυμαστή Ίεραπόστολος † ό Ναυπάκτου Ίερόθεος	8
Μήνυμα του Πατριάρχη Άλεξανδρείας για τήν επανασυστα- θείσα Ίερά Έπισκοπή Μπουκόμπας Από τό Πατριαρχείο Άλεξανδρείας	13
Ή Ένθρόνιση του νέου Έπισκόπου Κισούμου Μάρκου Από τήν Έπισκοπή Κισούμου και Δυτικής Κέννας	14
Χειροτονία Πρεσβυτέρου και Χειροθεσίες Άναγνωστών στό Όρθόδοξο Πανεπιστήμιο του Κογκό Από τήν Ίερά Μητρόπολη Κινσάσας	15
Όταν μοιράζεσαι τή χαρά	16
Ίερομόναχος Κοσμάς Γρηγοριάτης Αρχιμ. Κοσμάς Θασίτης	22
Β΄ Λειτουργικό Σεμινάριο Κληρικών τής Μητροπόλεως Μπραζαβιλ και Γκαμπόν Από τήν Ίερά Μητρόπολη Μπραζαβιλ και Γκαμπόν	26
Πατριαρχική Σχολή «Άγιος Άθανάσιος ό Μέγας» Από τό Πατριαρχείο Άλεξανδρείας	27
Εύχαριστήριες έπιστολές	28
Δωρητές Εύάγγελος Δ. Ζουρδούμης	29

Έξώφυλλο - Όπισθόφυλλο:

Αυτόρμητο παιχνίδι των παιδιών της Ένορίας της Παναγίας της Μυρτιδιώτισσας στό Ρουμπάρε της Νοτιοδυτικής Ούγκάντας. Τίς φωτογραφίες του έξωφύλλου - όπισθοφύλλου των τευχών 152 και 153 του άνά χείρας περιοδικού, καθώς και της άφίσας της Έβδομάδος Έξωτερικής Ίεραποστολής του έτους 2020, μάς διέθεσε εύγενώς, ή συντροφιά των νέων πού έπισκέφθηκε τήν Ούγκάντα τό καλοκαίρι του 2019 (βλέπε άρθρο: «Όταν μοιράζεσαι τή χαρά» σελ. 16).

Πάντα τά Έθνη

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Έτος ΑΘ΄, τόμος 153, Ίαν. - Φεβρ. - Μαρτ. 2020
Τριμηνιαίο ιεραποστολικό περιοδικό
ΚΩΔΙΚΟΣ 3536

* Πληροφορί με τρόπο υπεύθυνο για τίς όρθόδοξες ιεραποστολικές προσπάθειες άνά τόν κόσμο.

* Ένημερώνει πάσι στην ποιόμορφη πραγματικότητα του κόσμου, πού περιλαμβάνει τόσα έθνη με ποικίλα προβλήματα και χαρίσματα.

Ίδιοκτήτης: Αποστολική Διακονία τής Εκκλησίας τής Ελλάδος - Ίεώνου Γενναδίου 14 - Αθήνα 115 21.

Έκδοτής - Διευθυντής: Ο Μητροπολίτης Φαναρίου κ. Αγαθάγγελος Γενικός Διευθυντής τής Αποστολικής Διακονίας τής Εκκλησίας τής Ελλάδος, Τασιου 1, 11521 Αθήνα.

Ίόρυτής: Ο Αρχιεπίσκοπος Τυρίνων και πάσης Άλβανίας κ. Αναστάσιος Διετέλεσε Διευθυντής κατά τά έτη 1981-1992.

Υπεύθυνος έκδοσης: Εύάγγελος Ν. Μαρτινόπουλος.

Σύνταξη - Επιμέλεια έκδόσεως: Γραφείο Ίεραποστολικής Ίεραποστολής τής Αποστολικής Διακονίας.

Καλλιτεχνική έπιμέλεια: Τμήμα Φωτοστοχαστικής τής Αποστολικής Διακονίας τής Εκκλησίας τής Ελλάδος.

Έπιστολές - Έπιγράμματα: «ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ» Αποστολική Διακονία, Ίν. Γενναδίου 14 - Αθήνα 115 21 - Τηλ. 210-7272.315-316. Fax: 210-7272.310.

Συνδρομή για 1 χρόνο:

Εσωτερικού	€ 5
Κύπρου	€ 12
Εύρωπης	€ 12
Άστικής χώρας	€ 14
Γιά τούς φοιτητές και μαθητές	€ 2,50
Τιμή τεύχους	€ 1,25

* Το ποσό τής συνδρομής έχει συμβολικό χαρακτήρα. Δέν άποσκοπεί μόνο στην κάλυψη των έξόδων έκδόσεως του περιοδικού, αλλά και στη διαμόρφωση υπεύθυνης ιεραποστολικής συνείδησης. Γίνονται δεκτές προαιρετικές προσφορές για τήν έκδοση του περιοδικού. Αριθμός Λογαριασμού Έθνικής Τράπεζας: 146/558074-94.
IBAN: GR0501101460000914655807494

Παρακαλούμε θερμά, μετά από όποιοδήποτε κατάθεση, νά έπισημαίνετε πάντοτε με τό Γραφείο Ίεραποστολικής Προεπάμμενος Τυπογραφείου: Χρήστος Καβαλιός Διεύθυνση Προεπάμμενος 3 - 14568 Κρυονέρι Άττικής.

PANTA TA ETHNI (All Nations)

Year 39, No 153, Jan.-Feb.-March 2020

The aims of the quarterly magazine "Panta ta Ethni" are:

- * To provide information in a responsible way on Orthodox missionary efforts throughout the world.
- * To arouse awareness of the multiform reality of the modern world.

Publisher: Bishop of Phanarion Agathangelos, General Director of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Founder: Archbishop of Tirana and all Albania Anastasios Yannoulatos. He was editor during 1981-1992.

Editorial Board: Foreign Mission Office of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Letters-Remittances: "PANTA TA ETHNI" (All Nations)

Apostoliki Diakonia, 14, Io. Gennadiou St. - 115 21 Athens - GREECE. Tel. +3210.7272.315-316.

Subscription for 1 year:

Greece	€ 5
Cyprus	€ 12
Europe	€ 12
Other countries	€ 14

Printed: By Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

MINISTRY OF EDUCATION, YOUTH AND SPORTS DEVELOPMENT
KENYA NATIONAL EXAMINATIONS COUNCIL
EAST AFRICAN TEACHERS' ASSOCIATION

